

DIF

Jaunimo Centras
5620 So Claremont Ave.
Chicago IL 60636

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXII 1997 OCTOBER – SPALIO 21, Nr. 40

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

AMERIKOS LIETUVIŲ
PARLAMENTE

Dr. Jonas Jasaitis

(Tęsinys)

3) LB remia kitų organizacijų veiklą ir privačią iniciatyvą.

Prie tribūnos vienas po kito ėjo Krašto valdybos pagrindinių padalinių vadovai. Sesijos dienoraštyje pasistengsime šiek tiek išsamiau nušviesti lietuviškojo švietimo reikalus, nes nuo jo labai priklauso lietuviybės išlaikymas. Švietimo tarybos pirmininkė Regina Kučienė sesijos dalyviams pateikė, kaip ji pati pabrėžė, tik trumpą santrauką apie nuveiktus darbus. Tačiau tų darbų atlikta tiek daug, kad ir "santrauka" pasirodė ne tokia jau trumpa.

LB Švietimo taryba yra tarsi Amerikos lietuvių švietimo ministerija (su visais tyrimo ir kvalifikacijos kėlimo institutais, leidyklomis, inspektūromis bei kitais centrais. Ji teikia visokeriopą paramą lituanistinėms mokykloms, rengia vadovėlius ir kitas mokymo priemones, pritaikytas dabartinių mokinių pajėgumui. Lituanistinės mokyklos lieka svarbiausiais tautinio auklėjimo židiniais, kuriuose mokoma ne tik lietuvių kalbos, bet ir supažindinti

nama su Lietuva, jos praeitimi, kultūra, tradicijomis, dabartinio gyvenimo ypatybėmis. Per vaikus tautiškumo šviesa sklinda į šeimas, veikdama kartais nuo lietuviškojo gyvenimo atitolusius jų tėvelius.

R. Kučienė turi apie ką papasakoti. Jau 12 metų ji išdirbo Švietimo taryboje ir net 9 metus buvo jos pirmininkė. Jos akyse keitėsi ne tik lituanistinių mokyklų mokiniai, bet ir jų mokytojai. Ne paslaptis, kad kai kurie iš jų, jau pilnai pasinėrę į amerikietiškojo gyvenimą, norėtų apsiriboti angliškai teikiama švietimo pavidalu. Žinios apie Lietuvą. Kai pats žmogus, ruošdamasis pranešti lietuviškai, pirmiausia turi ištarti "Aamm, well...", kai visas jo pedagoginis pasirengimas apsiriboja vaikystėje įgyta mokyklos lankymo patirtimi, sunku tikėtis, kad jo pamokos spinduliuos lietuviybės šviesa. Dar daugiau: imama įrodinėti, kad, pavyzdžiui, Vyčiai lietuviškai beveik nekalba, o labai daug dirba Lietuvos labui. Bet juk ta veikla yra visiškai skirtinga, daugiausia išreiškiama

labdaros teikimu ir apsiribojanti sentimentalium ekskursiniu žvilgsniu. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, išeivija turi didesnes galimybes dalyvauti lietuviškajame gyvenime.

Švietimo tarybai tenka dirbti visai pasikeitusiose sąlygose, kai tėvų namai jau nebėra "mažoji Lietuva", kai juose dažniausia kalbama angliškai, o vaikai tarpusavyje bendrauja tik anglų kalba. Dalis mokinių jau nebepajėgia naudotis jų klasėms skirtais vadovėliais ir, aišku, nerodo jokio noro mokytis skaityti. Klasėje išnagrinėtas kursas namuose nepakartojamas. Tada jau nebeišvengiamai lėtėja mokymosi tempas, prastėja mokinių žinios. Dar ir dar kartą tenka grįžti prie klausimo: "O kodėl man reikia būti lietuviu?"

Tačiau, nepaisant visų sunkumų, lietuviškosios mokyklos dirba visuose didesniuose lietuvių telkiniuose. Vien šiemet jas pasiekė 16 naujų leidinių. Didžiausias dėmesys skiriamas mokytojų parengimui. Kasmet vyksta tradicinės mokytojų konferencijos ir studijų savaitės.

Regina Narušienė dėkoja Švietimo tarybos pirmininkei Reginei Kučienei

Rašytojas Vytautas Volertas, dvi kadencijas buvęs JAV LB Krašto valdybos pirmininku, šios sesijos vakaronėje kalbėjęs apie M. Mažvydo katekizmo reikšmę

Viktora Kučo nuotraukos

Prof. Jūratės Kuraitės-Haris pastangų dėka per National Louis universitetą mokytojai gali gauti pedagogikos mokslo universitetines užskaitas – "graduate level".

Kasmet Švietimo taryba rengia rašinių ir piešinių konkursus lituanistinių mokyklų mokiniams. Sukaupta patirtis leidžia tikėtis gražios sėkmės: mokiniai noriai juose dalyvauja ir pateikia gana puikių darbų. Piešdami, dalyvaudami vaidinimuose, skautiškoje veikloje, lietuvių sportiniuose renginiuose, jie pajunta natūralią savo lietuviškųjų šaknų trauką.

Šiais metais, gavus iš mecenato Raimundo Grigaliūno 2,000 dolerių, surengtas rašinių konkursas tautinės sąmonės ugdymo temomis Karaliaučiaus krašto, Punsko ir pietrytinės Lietuvos dalies mokiniams. Konkurso rezultatai prašoko rengėjų lūkesčius. Jo dalyvių rašiniai išleisti atskira knyga. Laimėtojų darbai buvo išspausdinti "Pasaulio lietuvių" ir "Laiškai lietuviams" žurnaluose, "Dirvoje" ir "Lietuvių balse".

Dar praėjusiais metais buvo sudaryta sutartis su Lietuvos Švietimo ministerija

(Bus daugiau)

dėl vadovėlių tiekimo lituanistinėms mokykloms. Dabar visa reikalingą medžiagą taryba gauna per Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentą (R. Motuzą ir A. Kuodytę). Vadovėliais bei kitomis priemonėmis taryba padeda apsirūpinti ir Kanados bei Australijos mokykloms.

Lituanistinių švietimą remia JAV Lietuvių fondas. Be jo skiriamų lėšų lituanistinės mokyklos neišsilaikytų. Nu-trūktų ir mokymo priemonių leidyba.

Baigdama savo pranešimą R. Kučienė dėkojo visiems, suvokusiems šio didelio darbo svarbą ir jį visapusiškai rėmusiems. Tarp šių rėmėjų yra ir "Pasaulio lietuvių" žurnalo redaktorius inž. B. Nainys. Kiekviename žurnalo numeryje yra specialus skyrius "Švietimo gairės". Daug dėmesio jaunimo ugdymui skiria dienraštis "Draugas". Pati Regina Kučienė redaguoja vienintelį užsienyje leidžiamą lietuvišką žurnalą vaikams "Eglutė". Pastaruoju metu išsiplėtė jo skaitytojų ratas. Žurnalas darosi vis populiariesnis tarp Lietuvos vaikų.

Šiame numeryje:

- A. Pužauskas – apie atsiprašymus – 2 psl.
L. Milčius: "Prezidentinių kandidatų pridygo lyg grybų. Tačiau kurie iš jų – baravykai?" – 4 psl.
H. Stasas – apie lietuvių rašytojos jubiliejų ir amerikietį dailininką, pamilusį Lietuvą – 5, 9 ir 10 psl.

Dalis JAV LB XV-osios tarybos narių – pirmosios sesijos dalyvių

XV-osios tarybos prezidiumas: Dalia Puškorienė, Laima Karosienė, Jonas Karosas, Aušrelė Sakalaitė. Už jų – prezidiumo pirmininkas Donatas Skučas

Girdėta iš Vilniaus

• **ATASKAITA.** Vyriausybė atsiskaitė Seimui, kaip sekasi vykdyti suplanuotą programą. Premjeras tvirtino, kad Vyriausybė 90 procentų įvykdė tai, kas buvo numatyta šiais metais. Ministras Pirmininkas garantavo, kad Vyriausybės programos nuostata, jog 1998 m. vidutinė pensija turėtų būti 330 litų, o vidutinė mėnesio alga - 960 litų. Ataskaita susilaukė ir labai kritiškų vertinimų.

• **VIENTEČIAI.** Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas spalio 17 d. pasveikino Seimo pirmininką Vytautą Landsbergį 65-ojo gimtadienio proga. "Vertindamas jūsų energiją ir pasiruošimą rimtai veiklai, linkiu visur suspėti, nes žinau, kas yra rinkimų kampanija", - sakė Prezidentas, kuriam neseniai taip pat sukako 65 metai.

• **AMERIKOJE DAR NESUTARTA.** Spalio 14 d. Vašingtone Lietuvos užsienio reikalų viceministras Albinas Januška drauge su kolegomis iš Latvijos ir Estijos JAV valstybės departamente septynias valandas derino JAV ir Baltijos šalių chartijos projektą. "Lietuvos rytas" pažymi, kad derybininkų viltys neišsipildė. Susitikimo metu chartijos galutinis tekstas nebuvo suderintas. Tai lėmė Lietuvos pozicija dėl dokumento projekte išdėstytos saugumo dalies principų.

• **"DURYS – ATVIROS, BET LAIPTAI – STATŪS."** JAV Gynybos sekretorius William Cohen ketvirtadienį išpėjo Vašingtone viešintį Lietuvos krašto apsaugos ministrą Česlovą Stankevičių, kad "lauptai į NATO yra labai statūs", tačiau užtikrino, jog Aljanso durys toliau yra atviros. W.Cohen pagyrė Lietuvą už aktyvią veiklą taikdarykose operacijose Bosnijoje ir Baltijos šalių taikos palaikymo batalione bei pastangas, kuriant bendrą su Lenkija taikos palaikymo batalioną.

• **PAŽADAI.** Spalio 17 d. Rygoje susitikęs su Baltijos šalių diplomatijos vadovais, Vokietijos užsienio reikalų ministras Klaus Kinkel pasiūlė naują modelį, kaip į Europos Sąjungą turėtų būti įjungiamos šios organizacijos narėmis siekiančios tapti šalys: Rumunija, Bulgarija, Slovakija, Lietuva ir Latvija. K. Kinkel siūlė sudaryti plėtros komitetą, kuris palaikytų ryšius su penkiomis kol kas pradėti derybų nepakviestomis šalimis ir nuolat tikrintų, kurios iš jų greičiau atitinka stojimui į ES keliamas sąlygas. "Kas labiau stengsis, aplenks kitus. Kas blogiau dirbs, iškris", - savo pasiūlymo esmę apibendrino Vokietijos užsienio reikalų ministras.

• **DERYBOMS PASIRUOŠTA.** Maskvoje suderinti Lietuvos ir Rusijos sausumos bei jūros sienos sutarčių tekstai. Po spalio 16 d. įvykusio paskutiniojo posėdžio derybininkų vadovai - Lietuvos įgaliotasis ministras Rimantas Šidlauskas ir Rusijos ambasadorius ypatingiesiems pavedimams Aleksiejus Obuchovas - savo parašais taip pat patvirtino visus 18 sienos žemėlapių ir jūrlapių. Sutartys turėtų būti pasirašytos kitą savaitę, kai Maskvoje lankysis Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas. Šie dokumentai įsigalios, juos ratifikavus abiejų šalių parlamentuose. Tačiau rugsėjo pabaigoje Rusijos Valstybės Dūma paragino Prezidentą Borisą Jelciną "neskubėti" pasirašyti sutartį dėl sienos su Lietuva. Derybos dėl sausumos bei jūros sienos truko daugiau kaip trejus metus.

• **SAUSIO 13-OSIOS BYLA.** Spalio 16 d. Vilniaus apygardos teisme buvo toliau apklausiami liudytojai. Į klausimus atsakė ir buvęs sovietų armijos majoras iš Pskovo Michailas Pustobajevs. Už tai, kad televizijos laidoje atskleidė aukščiausios sovietų karinės vadovybės planus įvykdyti Lietuvoje valstybės perversmą, M.Pustobajevs buvo išvartas iš armijos. Teismą ypač sudomino M.Pustobajevs paminėtas Lietuvos piliečių sąrašas, kurį jis aptiko Pskove buvusios sovietų 76-osios divizijos štabe. Jame buvo nurodyti adresai bei užkoduoti operacijos vykdytojai.

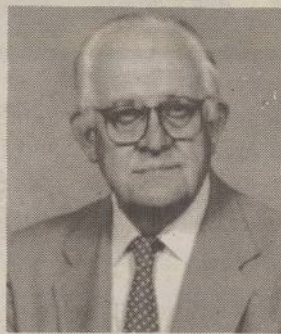
• **PREZIDENTO RINKIMŲ KAMPANIJA.** Vyriausioji rinkimų komisija įregistravo teisininką Artūrą Paulauską, pirmąjį surinkusį daugiau kaip 20 tūkst. rinkėjų parašų, kandidatų į prezidentus. A.Paulauskas ir Vilniaus universiteto rektorius profesorius Rolandas Pavilionis svarstė tarpusavio bendradarbiavimo galimybes iki Prezidento rinkimų ir po jų. Prezidento posto siekiantis teisininkas anksčiau buvo susitikęs su kitu pretendentu - Socialdemokratų partijos vicepirmininku Vyteniu Andriukaičiu. Prof. Liucija Baškauskaitė dėl teisės kandidatuoti kreipėsi į Konstitucinį teismą. Šį prašymą palaukti reikiamas skaičius Seimo narių.

• **SEIMAS NEPAMINĖJO MAŽOSIOS LIETUVOS GENOCIDO AUKŲ.** Seimo vadovybė nepritarė parlamentaro Stanislovo Buškevičiaus siūlymui spalio 16 d. posėdyje tylos minute pagerbti karo metu nužudytus Karaliaučiaus krašto gyventojus. 1944 metų spalio 16 dieną Raudonoji armija Mažojoje Lietuvoje pradėjo masines gyventojų žudynes. Karaliaučiaus srityje buvo nužudyta apie 240 tūkst. žmonių, tūkstančiai vokiečių kilmės gyventojų - deportuoti į Vokietiją.

(*Parengta pagal ELTOS, BNS ir AGEF pranešimus*)

Iš visur – apie viską

ATSIPRAŠYTI – NELENGVA

Algirdas Pužauskas

Atsiprašyti ko nors už blogus darbus ar už praeityje padarytus prasižengimus nėra lengva. Tačiau pastaruoju metu įvairių atsiprašymų buvo nemažai. Rugsėjo 25 d. prezidentas Bill Clinton, pats buvęs Arkansas valstijos gubernatoriumi, pasakė kalbą apie Amerikos rasinę lygybę, kuri laimėta per praėjusius 40 metų. Lygiai prieš 40 metų tuometinis tos valstijos gubernatorius Orval Faubus, mobilizavęs savo valstijos Nacionalinę gvardiją, stovėjo Little Rock miesto Centrinės vidurinės mokyklos tarpduryje, nes buvo gauta žinių, kad į tą miestą iš visos Amerikos važiuoja gerai ginkluoti juodieji aktyvistai, kurių uždavinys užbaigti Amerikos mokyklose viešpatuojančią segregaciją. Aukščiausiasis Teismas dar 1954 metais nusprendė, kad švietimas yra pagrindinė juodųjų amerikiečių teisė. Little Rock mieste atsirado devyni juodi mokiniai, kurie pareiškė norą mokytis baltųjų mokykloje. Jų teisę taip elgtis parėmė tuometinis JAV prezidentas Dwight Eisenhower, pasiūdamas į Little Rock 1,100 federalinės kariuomenės vyrų.

Prezidentas Bill Clinton tos sukakties proga atsiprašė juodųjų už praeities klaidas. Šalia tos mokyklos atidarytas muziejus, pagerbti devyni buvę pirmieji juodieji mokiniai, kuriems pikta minia tuo metu grasino linčo teismu. Dabartinis valstijos gubernatorius, miesto meras ir kiti vietiniai politikai pasakė kalbas, kuriose įtikinėjo susirinkusius, kad miesto gyventojai pasimokė iš praeities klaidų. Šiandien apie 60

% mokinių yra juodieji, bet didelės rasinės harmonijos mieste nėra. Keliose bažnyčiose buvo maldos už rasinę harmoniją, įvyko keli koncertai, bet prezidento atsiprašymas buvo pati svarbiausia sukakties minėjimo dalis.

* * *

Pietryčių Azijos valstybėse rugsėjo pabaigoje oras buvo toks nešvarus, kad daugelis miestų uždarė mokyklas ir įstaigas. Kas galėjo, išvažiavo toliau nuo sveikatai pavojingo rūko. Daug kaimyninių šalių kaltino viens kitą, bet kalčiausia liko Indonezija, kurioje plantacijų savininkai iškerta ir išdegina miškus, kad turėtų daugiau žemės palmių plantacijoms. Kai kur užsidedę ne tik miškai, bet ir po jais esantys durpynai. Oro teršalai palietė Malaiziją, Singapūrą, Brunėją, Tailandą, Filipinus ir pačią Indoneziją. Šios šalies prezidentas Suhartas, sukvietęs visų valstybių gamtos saugos ministrus, jų nuoširdžiai atsiprašė.

* * *

Prancūzijos policijos tarnautojų organizacija paskelbė atvirą laišką, kuris prasideda žodžiais: "Išgirskite mūsų balsus, hebrajų žmonės. Tų, kurie įvykdė nusiaktimus, buvo tik mažuma. Už juos mes prašome atleidimo..." Šis atsiprašymas skelbiamas ryšium su Bordeaux mieste prasidėjusiu II Pasaulinio karo metais prancūzų Vichy vyriausybei dirbusio aukšto valdininko – 87 metų amžiaus Maurice Papōn'o teismu. Jis teisiamas dėl įsakymo suimti 1,560 Prancūzijos žydų ir išvežti juos į Auschwitz mirties stovyklą, kurioje dauguma jų žuvo.

Kiek anksčiau šio teismo proga Prancūzijos katalikų bažnyčios vadovai taip pat atsiprašė žydų bendruomenės už tai, kad Bažnyčios vadovybė tylėjo ir neprotestavo prieš Hitlerio valdžios elgesį su Prancūzijos žydais. Jų buvo ištremta apie 76,000, o

grįžo vos keli tūkstančiai.

* * *

Kelis sykius tautos ir parlamento atsiprašė Japonijos premjeras Ryutaro Hashimoto. Jis vadovauja japonų liberalų demokratų partijai. Premjerui pirmiausia ir teko jos atsiprašyti už tai, kad buvo paskyręs ministru kyšių ėmimu pagarsėjusį Koko Sato. Premjerui dar nespėjus paskirti kito asmens į K. Sato vietą, tas pats pasitraukė iš pareigų, išbuvęs jose po 12 dienų. Jam premjeras buvo pavedęs labai jautrią sritį – vykdyti valdžios administravimo reformų planą.

Toliausiai į praeitį su savo atsiprašymu sugrįžo Norvegijos karalius Haroldas V-asis, prisiminęs, kaip lapinių tautelė, gyvenanti Norvegijos, Švedijos, Suomijos ir Rusijos šiaurinėse dalyse, daugiau kaip 200 metų kentėjo svetimųjų priespaudą, bandymus sunaikinti jų kalbą, papročius ir kultūrą. Dabar besivadinantys samiais, šie Norvegijos piliečiai, kaip manoma, atsikraustė į Europos šiaurę iš Centrinės Azijos prieš 9000 metų. Šiuo metu Norvegijoje jų liko apie 45 tūkst. Karalius apgailestavo, kad jo tautiečiai praeityje bandė paversti samius norvegais.

* * *

Spalio 11 d. Izraelio vyriausybė atsiprašė Kanados už tai, kad padirbtais Kanados pasais du Izraelio saugumo valdininkai nuvažiavo į kaimyninį Amaną ir bandė ten nužudyti arabų Hamas organizacijos vadą. Vėliau, kai Jordanijos karalius pareikalavo paleisti kalėjime laikomą sergantį šeichą – Hamas steigėją, Izraelio premjeras jį paleido, tačiau nepasiuntė namo – į Gazos pakraštį, bet išsiuntė į Jordaniją. Tai labai supykde palestiniečių vadą J.Arafatą. Jis pareikalavo, kad premjeras Natanjahu atsiprašytų, bet to nesulaukė. Ne visi politikai sugeba atsiprašyti.

Keliais sakiniiais

• Nobelio Taikos premiją šiemet laimėjo 47 metų amerikietė Jody Williams, kuri pati viena, be perstojo dirbdama, sukūrė plačią tarptautinę koaliciją, baigiančią parengti sutartį, draudžiančią gaminti ir naudoti žemės minas. Manoma, kas šią sutartį pasirašys 70 valstybių vadovai. Oficialiai J. Williams yra Tarptautinės minų uždraudimo kampanijos koordinatore.

Prie tos kampanijos atsisakė prisidėti didžiosios pasaulio šalys, tarp jų ir JAV. Siekiama, kad tarptautinė sutartis būtų pasirašyta gruodžio mėnesį Kanadoje.

• Literatūrinė Nobelio premija paskirta italų dramaturgui satyrikui Dario Fo. Savo veikaluose jis piktai pašiepia valdžios veikėjus ir religinius vadovus. D. Fo yra laikomas piktą marksistu.

Italų spaudoje, išgirdus apie šį paskyrimą, pasigirdo kritikuojančių balsų. Vienas laikraštis rašo, kad laimėtojas – gabus ir įdomus scenoje, sugebantis prajuokinti žiūrovus. Bet ar tai yra literatūra?

• Kuboje baigėsi komunistų partijos suvažiavimas, priderintas prie senojo revoliucionieriaus Che Guevarra

(Nukelta į 3 psl.)

Redakatoriaus skiltis

GRĮŽIMAS

Vienas po kito grįžta į Lietuvą išeivijos veteranai. Grįžta norėdami savo gyvenimo vakarą praleisti išsiilgtoje, visą laiką mylėtoje Tėvyneje. Trokšta girdėti gimtąją šneką, matyti tuos vaizdus, kurie amžinai įaugę į sielą.

Tikėkimės, kad sugrįžusių į Lietuvą pavakarys nebus sudrumstas dabar ten esančios košmariškos betvarkės. Tegu nepyksta skaitytojai, vis reikalaujantys "išlaikyti balansą" ir rašyti "pozityviai". Mielieji, ne mažiau už jus to norėčiau. Tačiau negaliu meluoti ir gramzdinti jus į apgaulingą nusiramimą. Negeri dalykai darosi Lietuvoje. Pavojingi, žeminantys pačią nepriklausomybės idėją. Nors politikieriai bando užliuluoti kalbomis apie jau tariamai pasiektus laimėjimus ir būsimą "europizmą", tikrovė griauja visus jų džiūgavimus. Nesupykite ministrai ir Seimo nariai, bet norisi jus matyti ne tiek Islandijoje ir Prancūzijoje, ne tiek Strasbūre ir Briuselyje, Vašingtone ir toje pačioje Maskvoje, o žymiai dažniau - Alsėdžiuose ir Butrimonyse, Užpaliuose ir Veiviržėnuose, Tverėje ir Juozapavoje. Tik, susimildami, nepradėkite įrodinėti, kad jūs esate ten, "kur privalote būti", kad Alsėdžiuose arba Užpaliuose tegu tvarkosi savivaldybės. Kad atitrūkote nuo žmonių, pilka akimi matyti. Nereikia nė specialių apklausų, kad tuo įsitikintumėte.

Jokios svetimų šalių investicijos nėra daromos lietuvių tautos labui. Didžiausia investicija į valstybės patvarumą yra atgautas jos žmonių tikėjimas, kad Nepriklausomybė leis gyventi geriau, negu tai buvo "prie ruso". Ir jokie svaichiojimai apie neišmanėlius "šalčmirius", populiarumo jokiame politikieriui nepridės. Nes "šalčmiriais" apšaukiate betoninėse penkiaaukščių ir devynaukščių namų dėžėse sužvarbusius žmones ir sergančius jų vaikus.

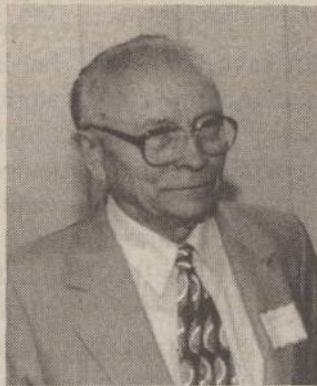
Jokios patyčiomis persunktos šnekelės apie "šlapdešrės mylėtojus", kurie turėsią saviame išnykti per 2-3 kartas, nesusitpirns valstybės.

Kol asmenys, pretenduojantys tapti Lietuvos vadais, nesuvoks, kad negalima žmonių skirstyti į visokiausias tariamas sroves, tol nepadaugės tikėjimo ir ryžto patiems atkurti Lietuvą. Sumaištyje, lyg tame drumstame vandenyje visada atsirasi neprašytų "žvejų". Juk beveik visuotinė neveikia teisėtvarkos sistema, kurią dar senovės romėnai laikė valstybės pamatu. Kol keros nebauzdžiūmimas, tol nėra ko tikėtis, kad išviešpataus tvarka, kad atsirasi pakankamai naujų darbo vietų, sutvirtės mokslininkų veikla. Praėję metai parodė, kad Lietuva labiau sugriauta, negu kas nors galėjo pagalvoti.

Gavau laiškėlį iš Floridos, kurį parašė žytaus Lietuvos valstybės veikėjo, mirusio dar prieš okupaciją, dukra. Ji džiaugiasi, kad prieš porą metų nusipirko butą Vilniuje ir vasaras praleidžia Lietuvoje. Sako, kad pastebi gražią pažangą, kad aplink vis daugiau lietuviškumo.

Nenorėčiau šios garbingos ponios nuvilti, bet nemato ji Lietuvos. Žiūri, bet nemato. Jeigu jūsų kišenėje yra tik 500 dolerių, kuriuos galite išleisti per mėnesį, Amerikoje būtų nelengva. O Lietuvoje ši suma lygi 2 tūkstančiams litų. Kainų skirtumas - taip pat akivaizdus. Taigi už tuos pinigėlius Lietuvoje jūs jausitės visai patogiai. O kiek Lietuvos žmonių gauna 2000 Lt? Be to, tiems žmonėms Lietuva yra ne tik vasarai. Jie apsieis ir be Floridos, kaip apsiejo iki šiol. Bet jie privalo turėti darbą, uždarbį, šilumą kambaryje. Jie turi teisę į ramybę gatvėje ir namuose.

Dar kitaip viskas atrodo, kai grįžta lietuviai iš užjūrio ne užtarnauto poilsio praleisti, o dirbti Lietuvai. Bet apie tai - kitame straipsnyje.

Juozas Žygas

Viduramžiais Vakarų Europoje tai šen, tai ten kildavo žydų persekiojimai. Ne kalbant jau apie inkvizicijos laikus. Kadangi gana daug žydų vertėsi pinigų keitimu ir skolinimu, jie buvo lyg anų laikų bankininkai. Žydai buvo ir auksakaliai bei prekiautojai brangenybėmis. Jiems išsiskolindavo didikai ir net karaliai. O nenorint ar negalint tų skolų sugrąžinti, buvo sugalvotas pats lengviausias būdas: pradėti žydų persekiojimus. Pretekstu tiems persekiojimams, aišku, būdavo nurodomos ne skolos, bet įvairūs gandai ir religinės paskalos. Net caras Nikolajus II-asis dar šio šimtmečio pradžioje ant žydų prašymo užrašė rezoliuciją: "O vis tik jie Kristų nukankino". Lyg būtų užmiršęs tą faktą, kad Kristus ir jo apaštalai taip pat buvo žydai!

Bėgdami nuo tų persekiojimų, o taip pat išgirdę Lietuvos valdovų kvietimus, žydai pradėjo į Lietuvą keltis. Gal viena kita žydų šeima gyveno ir anksčiau, bet yra laikoma, kad žydų išsikūrimas Lietuvoje prasidėjęs Gedimi-

KAS KANDA GLOBOJUSIĄ RANKĄ?

no laikais. Šiaip ar taip, bet jau daugiau kaip 600 metų jie yra Lietuvos visuomenės dalis. Kadangi Lietuvoje daug miestų nebuvo, o žydai niekada nebuvo žemdirbiai, tai nebuvo ir didelio jų skaičiaus.

Tie laikai liaudies atmintyje nėra išlikę, o rašytinių duomenų taip pat nedaug tėra. Žydo įvaizdis mūsų atmintyje yra tas, kuris susidarė, skaitant V. Kudirkos ir kitų atgimimo rašytojų raštus. Juose buvo galima įžiūrėti satyros elementų, bet niekur nerasime užuominų, kad juos reikėtų mušti ar iš krašto išvyti. Tuo tarpu Rusijoje ir Lenkijoje XIX-tame šimtmeatyje ir XX-to šimtmečio pradžioje vyko žydų pogromai. Buvo pagarsėjusi Kijevo byla, kuri sąlygojo daug pogromų. Tačiau Lietuvoje jų niekad nepasitaikė. Tai nesiderino su lietuvių charakteriu.

Lietuvai atsistačius, žydai buvo pilnateisiai piliečiai, niekas jų teisių nevaržė. Pradžioje net buvo paskirtas ministras žydų reikalams. Bet Lietuvai Vilnių ir Gardiną praradus ir pravedus gyventojų surašymą paaiškėjo, kad žydų yra žymiai mažiau, negu galvota. Tik tada jų reikalų ministerija buvo panaikinta. Lietuvius puolantieji gal galėtų nurodyti, kurioje šalyje žydų reikalų ministerija iš viso kada nors yra buvusi?

Dabar tenka priekaištus skaityti, kad jų nebuvo valdžios postuose. Gal tie skun-

dėjai galėtų nurodyti, kelintas žydų procentas gerai lietuviškai mokėjo. Jie net labai mažai ir pastangų terodė, kad lietuvių kalbą bent kiek geriau įvaldytų. Gal geras pavyzdys galėtų būti turtingiausias Kauno žydas Chodosas - miesto savivaldybės žydų frakcijos pirmininkas. Kai Šančiuose sugriuvo didelis statomas autobusų garažas, jis savivaldybės posėdyje pasakė tokią kalbą: "Eto ne garaž sugriuvo, a eto sugriuvo našy biudžet. A kto budit platitj? Eto budim platit mi - namu savininki". Manychiau, kad su tokia kalba į ministrus gal ir netiktų. Priminsiu, kad jo duktė, rusams užėjus, pasidarė žymi NKVD darbuotoja. Gal reikėtų jos Izraelyje paieškoti?

Hitleriui pradėjus Austrijos ir Čekoslovakijos saugumui grasinti, iš ten beveik masiškai žydai į Lietuvą plūdo. Ne visi jie buvo su storomis pinigėmis. Buvo ir tokių, kurie vos savo kelnes išnešė. Lenkijai žlugus, ir vėl žydai į Lietuvą plūstelėjo. Ir vėl nė vienas iš jų net plaukas nuo galvos nenukrito. Užtai lietuviai beveik žado neteko: kuomet rusų tankų vikšrai pradėjo žlegėti Lietuvos keliais ir gatvėmis, tai tie, kurie šimtmečiais neliečiami Lietuvoje gyveno, šioje sunkioje valandoje pradėjo ant jos kapo džiaugsmingai šokinėti. Jie taip pat buvo pirmose eilėse tų, kurie pradėjo lietuvius areštuoti.

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

palaikų perlaidojimo. Delegatai kalbėjo apie ekonominius sunkumus, tačiau ragino viens kitą ištvirti, nepasiduoti kaimynų imperializmui.

• Italijoje iš valdančiosios koalicijos pasitraukė nereformuoti komunistai. Tai privertė atsistatydinti premjero Romano Prodi vyriausybę.

• Šiaurės Korėja paskelbė, kad naujuoju komunistų partijos generaliniu sekretoriumi išrinktas 55 m. amžiaus Kim Jong Il - prieš trejus metus mirusio diktatoriaus sūnus. Niekas nežino, kur jis nuves badaujančią Šiaurinę Korėją.

• JAV-se įsteigta nauja politinė partija "American Reform Party". Jos narių daugumą sudaro buvusio Ross Perot reformų judėjimo pasekėjai.

• Popiežius Jonas Paulius II paskutinę savo vizito Brazilijoje pasakytame pa-

moksle ragino milijoninę minią gerbti šeimą. Jis smerkė lytinius iškrypimus, homoseksualizmą, pornografiją, o abortus pavadino "žmonijos gėda". Karštą dieną apie 700 klausytojų, buvusių stadione, apalpo. Ugniagesiai laistė ant minios šaltą vandenį.

• JAV gynybos sekretorius William Cohen kritiko Prancūzijos naftos bendrovę, kuri investavo Irane du milijardus dolerių į gamtinių dujų pramonę. Europos Sąjungos kalbėtojai subarė Amerikos vyriausybę. Britanijos atstovas seras Leon Brittan pasakė: "Amerikiečiai turi teisę nesutikti su mūsų darbais, tačiau neturi teisės mums diktuoti, primesti savo valią".

• Vašingtono valstijos gubernorius Gary Locke 12 dienų viešėjo komunistinėje Kinijoje. Jis - pirmasis Amerikos kinietis, išrinktas gu-

bernatorium - buvo kinų šil-tai priimtas. Tartasi dėl abipusės prekybos tarp Kinijos ir Vašingtono valstijos.

• Alžyro fanatikai - islamo sukilėliai, sustabdę mokyklos autobusą, nužudė 16 vaikų ir vairuotoją. Per 6 islamo keršto vyriausybei metus jau žuvo apie 75,000 nekaltų žmonių. Toks fanatikų elgesys atsiliepia ir buvusiai Jugoslavijai, kurioje serbai ir kroatai, teisindami savo "mažumų valymo" politiką, tvirtina, kad pikčiausi civilių žudikai yra musulmonai bosniai, o kiti esą tik nuo jų ginasi.

• Uraganas "Paulina" sudavė Meksikai didelį smūgį. Per audras kurortinėse Acapulco apylinkėse žuvo apie 150 žmonių, sugriauta daug pastatų, nutraukti elektros ir telefonų ryšiai, išgriauti tiltai ir keliai.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

GRYBŲ IR KANDIDATŲ METAI

Dr. Leonas Milčius

Neabejotina, kad šie metai žmonėms bus išimtinai dėl dviejų priežasčių: prezidentinių rinkimų ir grybų gausos. Kuriais miškų keliais bevažiuotum, visur pakelėse stovi žmonės su pilnais krepšiais baravykų ir raudonviršių ar paprastesnių (kazlėkų, umėdžių, žaliuokių) taip nuostabiai kvepiančių rudeninių miškų. Sako, kad šiemet grybų – devynios galybės.

O Vyriausioji rinkimų komisija į prezidentinių rinkimų pradžią išleido devynetuką. Tiesa, kol kas jie dar turi įrodyti, kad iš tikrųjų yra žmonių, kurie juos palaiko: reikia surinkti nors po dvidešimt tūkstančių pritariantųjų parašų. Kai kuriems kandidatams šis slenkstis pasirodė labai lengvai įveikiamas: Artūrai Paulauskui pakako ir dviejų dienų, kad jo rėmėjai surinktų net penkiasdešimt tūkstančių pritariantųjų. Tačiau bus, matyt, ir tokių, kuriems ši pirmoji kliūtis bus neįveikiama.

Suprantama, kad kiekvienas kandidatas nori matyti save priekinių gretose. Bet vargu, ar daug bus apsirikta, jei pagal populiarumą ir galimybes, sugrupuosime juos į tris "trejetukus":

pirmąjį – Valdas Adamkus, Vytautas Landsbergis, Artūras Paulauskas;

antrąjį – Vytenis Povilas Andriukaitis, Rolandas Pavilionis, Kazys Bobelis;

trečiąjį – Rimantas Smetona, Algirdas Pilvelis, Jurius Subotinas.

Nors ir nepretenduojame į politinius pranašus, bet galima tikėtis, kad pirmajame rinkimų rate, kuris įvyks gruodžio 21 d. pirmojo trejetuko atstovai surinks po 20-30 procentų balsų. Antrajai grupei gali tekti nuo 5 iki 10 procentų balsų, o trečioji, jei ir surinktų reikalaujamus dvidešimt tūkstančių parašų, vargu ar perkops net 5 procentų ribą.

Be abejo, naudingiausia ir įdomiausia būtų kalbėti apie realiausius pirmojo trejetuko kandidatus, svarstant, kurie iš jų pateks į antrąjį ratą ir varžysis dėl Prezidento

posto. Tačiau tokie speliotimai dar yra per ankstyvi ir nelabai patikimi, nes visi trys kandidatai turi beveik vienodai "pliusų" ir "minusų". Žmonių apsisprendimas gali pasikeisti dar kelis kartus. Kandidato sėkmė priklausys nuo pateiktos programos, sukeltos komandos, agitacijos įtaigumo, jų pačių bei jų oponentų klaidų, kompromitujančios medžiagos kiekio ir reikšmingumo. Daug ką lems kandidatų rėmėjų finansinės galimybės, svarbiausiųjų laikraščių, radijo ir televizijos stočių palankumas. Nors visos šios aplinkybės jau ir šiandien ryškėja, bet po 2-3 savaitių vaizdas bus žymiai aiškesnis.

Tačiau šalies politinį gyvenimą atspindi ne vien "didžiosios žvaigždės", kurios staiga išsibėbia, bet dažnai gana greit užgesta. Valsybės ateitį gali lemti ir tos, kurios šiandien yra blyškesnės, tačiau gali išryškėti po tam tikro laiko.

Visai suprantama, kad dėl maždaug žinomų priežasčių atsisakius kandidatuoti dabartiniam Prezidentui Algirdui Brazauskui, LDDP bandė siūlyti savo kandidatą. Tuo ji galėjo parodyti, kad išlaiko pagrindinės opozicinės partijos įvaizdį ir iš karto neužmeta savo neigiamo atspalvio kandidatui, kurį, be abejo, yra numaciusi remti antrajame rinkimų rate – Artūrai Paulauskui. LDDP kandidato lūpomis būtų pasakyta daug nemalonios kritikos kitiems kandidatams. Tačiau Č. Jursėnui iš karto atsisakius kandidatuoti ir parėmus A. Paulauską, pastarajam dabar bus labai sunku atsikratyti tokių etikečių, kaip "Jursėno statytinis" arba "nauja LDDP suknėlė". Toks LDDP žingsnis parodė tik tai, kad ji dar nėra atsigavusi po triuškinančiai pralaimėtų pernykščių Seimo rinkimų.

Labai panašių tikslų sieks ir antros kairiosios partijos kandidatas – socialdemokratas V. Andriukaitis. Tai gana igudęs, intelektualus jaunas politikas, turintis nepriekaištingą tremtinio ir šeimos tėvo reputaciją. Šiais neabejotiniais privalumais jis neretai pasinaudos, kovodamas su pirmojo trejetuko kandidatais. Dėl to Socialdemokratų partijos pirmininko pavaduotojo V. Andriukaičio apsisprendimas dalyvauti prezidentiniuose rinkimuose yra ypač naudingas šiai partijai.

Nelabai dėkingoje padėtyje dar kartą atsidūrė krikščionys demokratai, atsisakę

kelti savo kandidatą. Jau ir anksčiau igiję "konservatorių šešėlio" vardą, krikščionys demokratai galutinai palaidojo savo galimybę tapti vadovaujančia savarankiška partija. Vienintelis logiškas žingsnis tolimesnėje ateityje galėtų būti Konservatorių ir Krikščionių demokratų partijų susilieėjimas. Juk V. Landsbergiui netapus Prezidentu, sumažės ne vien konservatorių, bet ir krikščionių demokratų įtaka. V. Landsbergiui laimėjus rinkimus, krikščionims demokratams jokio autoriteto neprisidės.

Logiškas ir suprantamas Vilniaus universiteto rektoriaus R. Pavilionio apsisprendimas kandidatuoti į Respublikos Prezidentus. Svarbiausio valstybės universiteto rektorius, dažnai priimantis aukštus kitų valstybių svečius ir pats nuolatos dalyvaujantis reikšmingiausiuose politiniuose įvykiuose, tikrai gali matyti save tinkamesniu, negu kai kurie kiti kandidatai. Kuo dažniau ir ryžtingiau intelektualioji visuomenė pradės reikšti sveikas ambicijas perimti valstybės valdymą, tuo, be abejo, bus tik geriau. Gal jau netoli tas laikas, kai mokslo ar kultūros darbuotojai, atsidėkodami už gautas ar numatomas gauti valstybines premijas, liausis pasirašinėti pareiškimus, palaikančius tą ar kitą politiką. Dar galima suprasti, kai taip elgiasi "iš viršaus spaudžiami" kaimų seniūnai ar bendrojo lavinimo mokyklų direktoriai, bet visiškai neįauku po dirbtinėmis liaupsėmis matyti laisvo kūrėjo – mokslininko ar menininko parašą.

Nedera stebėtis ir dėl žinomo politiko – daktaro Kazio Bobelio dalyvavimo rinkimuose. Tai bus bene pasakutinė galimybė vėl priminti savo ir užsienyje gyvenančių lietuvių iš tiesų gražius darbus ilgalaikėje kovoje dėl Lietuvos nepriklausomybės. Tik norėtusi, kad rinkiminėse kalbose būtų išvengta įrodinėjimų, kas buvo arba yra didesnis bei teisesnis lietuvis.

Už tikrą "sportinę" drąsą reikėtų sveikinti ir trečiosios grupės kandidatus, kurie, matyt, vadovaujasi anekdotiniu posakiu: "jei nepavysiu, tai nors sušilsiu". Aišku, kad jiems svarbiausia bus pasirodyti visuomenei ir įgyvendinti tam tikras asmenines bei politines ambicijas. Tarkim, kad visi trys kandidatai surinks reikiamą kiekį parašų ir įsijungs į tiesioginę rinkiminę kovą. Tai, pavyzdžiui, reikš, kad Rimantas Smetona

galės propaguoti ką tik įkurtą Nacionaldemokratinį judėjimą ir vadintis buvusiu kandidatu į Respublikos Prezidentus. Nors tai – šiek tiek mažiau negu tikrasis Prezidento titulas, bet vis viena šio toks prezidentinės pavardės tęstinumas bus.

Rodydamasis rinkimuose, apie neišnykusią socializmo šmėklą vis primins Jurius Subotinas. Demokratijos sąlygomis toks kandidatas rinkimams suteiks net pikančiškumo atspalvį. Bus galima sakyti: štai kiek daug demokratijos. Tik nereikėtų niekam tikėtis, kad šio asmens dalyvavimas rinkimuose nors kiek atgaivins socializmo idėjas Lietuvoje. Kas miršta – miršta amžiams.

Dauguma nežino ir vargu ar atkreips dėmesį į bene mažiausiai girdėtą kandidatą – Algirdą Pilvelį. Jeigu jo dalyvavimas leistų skleisti naujas naudingas idėjas, tai kodėl gi ne. Bet šį kartą, matyt, tenka apsiriboti patarle: ne visuose šiauduose būna grūdų.

Dažnai kandidatas, net ir nepatekęs į antrąjį ratą, savo partijai gali atnešti ir apčiuopiamos naudos, nes lai-

mėjęs 5, 10 ar daugiau procentų balsų, įgyja neblogą prekę, kurią galima "parduoti" kuriam nors antrojo rato kandidatui už pažadą priimti į būsimą naująją Vyriausybę, Prezidentūrą ir t.t. Be to, dalyvaudamos rinkimuose, visos partijos pasitikrina savo populiarumą ir programų tinkamumą.

Galima pagalvoti, kad devyni kandidatai yra labai daug, nes bus išsklaidyti balsai. Todėl esą antrojo rato kandidatus gali lemti nedidelis atsitiktinumas. Su tokia nuomone negalima sutikti. Rinkimai visada yra gera demokratijos ir pilietiškumo pamoka. Kuo kandidatų pasirinkimas yra įvairesnis, tuo daugiau idėjų sužino visuomenė, o patys kandidatai įgyja naujų minčių bei siekių ateičiai. Žinoma, tokias pamokas gaus tik tie kandidatai, kurie iš tikrųjų nori būti visos tautos atstovais, o ne vienos partijos statyliniais.

Taigi įdomius metus gyvename. Miškuose gausu grybų, soduose – obuolių (kurių nelabai yra kur dėti), o prezidentiniuose rinkimuose – kandidatų.

FAKTŲ KRAITELĖ

(Iš Eltos pranešimų)

GAMYBA

KOMPIUTERIAI...

Lietuviškas kompiuteris "Bildukas", kurį pagamino įmonė "Sigmanta", gali tarnauti ir vietoj telefono, fakso ar radijo aparato, netgi televizoriaus. Jo kompaktinių diskų grotuvas leidžia ne tik groti muziką, bet ir skaityti enciklopedijas, žaisti įvairius žaidimus. Mažiau nei 5 tūkstančius litų kainuojantį "Bilduką" galima pirkti išsimokėtinai. Tai patogų šeimoms, kurios negali tokio pirkinio įsigyti iš karto.

... IR NARKOTIKAI

Lietuvos valstybės saugumo departamento Klaipėdos apygardos skyriaus pareigūnai Plungės rajono Žvirblaičių kaime surado dviejų rūšių tablečių - narkotinių medžiagų - gamybos laboratoriją. Ją įkūrė triskart teistas klaipėdietis Ričardas Selvenis, kuris subūrė ir grupę žmonių, pagamintas narkotines medžiagas platinusių Ukrainoje, Rusijoje ir Baltarusijoje. Kiekviena tabletė buvo parduodama už 6 JAV dolerius, o Žvirblaičių "laboratorijoje" jos buvo gaminamos tūkstančiais. Kai tabletės neteko paklausos užsienyje,

jos ypač pasklido Lietuvos rinkoje.

PRIVATIZUOTI...

PELNINGAI DIRBANČIAS ĮMONES

Klaipėdos jūrų krovinių kompaniją "KLASCO" dirba pelningai. Pernai ji gavo 31 mln. litų pelno. KLASCO - viena stipriausių ir pelningiausių dirbančių Lietuvos įmonių. Jos darbuotojai labiausiai patyrę atlikti uosto krovos darbus. KLASCO jau antrus metus intensyviai formuoja konteinerių srautą per Klaipėdos uostą. Vyriausybės progamoje numatyta KLASCO privatizuoti.

"NUKLONO" BANKROTAS

Šiaulių apygardos teismas pritarė bendrovės "Nuklonas" kreditorių susirinkimui likviduoti šią bendrovę. Buvusioje vienoje didžiausių šalies elektronikos pramonės įmonių klestėjimo laikais dirbo apie 5 tūkst. žmonių, o dabar įmonę, kurioje liko tik 100 darbininkų, slepia 35 milijonų litų skola.

RAŠYTOJOS IR ŽURNALISTĖS PAGERBIMAS

Henrikas Stasas

Šilti auksinio rudens spinduliai skverbėsi į mažąją Dievo Motinos parapijos salę, kurioje vyko rašytojos ir žurnalistės Aurelijos Balašaitienės 50 metų kūrybinio darbo sukakties minėjimas. Tarp šią sekmadienio popietę susirinkusių sukaktuvinių gerbėjų ir rašyto žodžio mylėtojų jautėsi pakili nuotaika. Taip pat ir sukaktuvinių veide buvo galima išskaityti džiaugsmą. Iygi norėtų čia su visais pasidalinti tą per 50 metų sukrautą kraitį, kurį, kaip dvasinę dovaną, skiria visai mūsų tautai.

Atrodė, kad ši popietė sukaktuviniškai buvo kaip ir staigmena, nes, be abejojimo, tokie diena niekad nesiruošė, jos neplanavo ir nenustatė datos. Gal šios iškilmės ir niekad nebūtų įvykusios, jei Aurelija Balašaitienė nebūtų taip plačiai išskleidusi savo kūrybos sparną, po kuriais tiek daug dvasinio lobio yra sukaupusi.

Vokiečių rašytojas Johan Wolfgang Gėtė savo kapitaliniame veikale "Fauste" rašė, kad mokslas – sausa šaka, bet gyvenimo vaisingas medis nuolat žydi. Tad ir sukaktuviniškai vaisingas medis ne tik 50 metų žydėjo, bet ir labai gausiai vedė, puošdamasis spalvingais vaisiais. A. Balašaitienė nesiekė vien tik sauso mokslo, o jau iš pat vaikystės pradėjo kopti į tą anžinai žydintį medį, panaudodama savo fantaziją gražiausiai literatūrinei formai – poezijai. Ir toliau jos kūrybiniai sparnai skleidėsi vis plačiau ir į kitus žanrus: novelės, romanas, scenos veikalus. Taip kiekviena to medžio šaka puošėsi kaskart vis spalvingesniais, gražesniais ir tobulesniais vaisiais, kurie džiugino daugelio literatūros mylėtojų širdis ir jausmus. Rašytojos A. Balašaitienės įnašas į lietuvių literatūrą ir kultūrą ateinančioms kartoms

primins ją, kaip kūrėją, lietuviybės žadintoją išeivijoje ir lietuviško žodžio gaivintoją.

Cleveland skautininkių draugovė, turėdama savo tarpe garbingą sukaktuvinių, spalio 5 d, Dievo Motinos parapijos mažojoje salėje surengė jos 50 metų kūrybinio darbo paminėjimą. Jį pravedė skautininkė Amanda Muliolienė, kuri savo išžanginiame žodyje poeto Maironio mintimis grįžo į praeitį, kada poetas kvietė visus dirbti kūrybinį darbą ir eiti Lietuvos keliu. Tuo keliu ėjo ir šios dienos sukaktuviniškai.

Apibudinti rašytojos gyvenimą, programos vedėja pakvietė jos dukrą Jūratę. Labai lakoniškomis mintimis Jūratė iškėlė keletą savo mamytės charakteringų bruožų, pažymėdama, kad kalbėti apie savo mamą yra gana sunku. Gal būdingiausias jos gyvenimo bruožas ir buvo rašymas. Kaip Jūratė pastebėjo: dieną, naktį tarškėjo rašomoji mašinėlė, o visi stalai buvo apversti popieriais. Rašymas jos mamytei buvo įgimtas, ji jau iš pat mažens mėgino kurti eilėraščius ir savo mamytei pažadėjo: kai užaugs, prirašys pilnas spintas knygų. Nors Jūratės pateikta

mamytės biografija iškėlė tik būdingesnius jos gyvenimo bruožus, tačiau žavingas pasakojimo būdas rodė nepaprastą jos meilę motinai.

Toliau pagerbimo vedėja pakvietė viešnią iš Toronto – "Tėviškės žiburių" redaktorę Ramunę Sakalaitę-Jonaitienę. Prelegentė, padėkojusi skautininkėms už pakvietimą dalyvauti šioje šventėje, pastebėjo, jog ji – dar naujokė šiame nedėkingame, tačiau mielame spaudos darbe. Toliau ji prisiminė Quebec provincijos troškimą išsivaduoti iš Kanados valdžios, kurį labai nevykusiai palygino su Lietuvos išsivadavimu iš Sovietų Sąjungos. Mat Quebec gyventojų Kanada nepersekiojo, tuo tarpu lietuviai buvo rusų žiauriai engiami. Sugrįžusi į išeiviją, pastebėjo, jog čia taip pat niekas jos nepersekiojo, tačiau mūsų kalbą ir kultūrą slopino anglosaksų įtaka. Su tuo blogiu kovojo čia atvykę lietuviai visokiais būdais, per mokyklas ir organizacijas, stengdamiesi išlaikyti gyvas savo tradicijas ir kalbą. Šių kovotojų tarpe buvo ir šios dienos sukaktuviniškai, kuri labai efektingai savo straipsniais ir knygomis prisidėjo prie gimtosios kalbos išlai-

kymo ir gryninimo. Tad tegul jos darbštumo ir kūrybingumo pavyzdys dar ilgai šviečia ateinančioms kartoms.

R. Sakalaitė-Jonaitienė perskaitė "Tėviškės žiburių" red. Česlavo Senkevičiaus sveikinimo raštą. Č. Senkevičius džiaugėsi, kad atsirado puiki priežastis prisiminti ir pasveikinti rašytoją ir poetę Aureliją Balašaitienę jos 50 metų kūrybinio darbo sukakties proga. Jis prisiminė Vokietijos stovyklinio gyvenimo laikotarpį, kada A. Balašaitienė buvo išipareigojusi bendradarbiauti Memingene leidžiamame "Minties" laikraštyje. Ji tada buvo vienintelė žurnalistė, kuri galėjo laikraštį aprūpinti žiniomis iš BBC radijo stoties. Be jos tada neapsiėjo nei minėjimai, nei koncertai. Juos aprašydamas, ji įamžino save Memingeno stovyklos veikloje.

Atsiradusi šiame kontinente, A. Balašaitienė tuojau įsijungė į lietuvišką kultūrinę veiklą. Jos gilus išvalgumas ir rimti patarimai daug prisidėjo prie lietuviškos veiklos gairių nustatymo. Č. Senkevičius išvardino išeivijos laikraščius, kuriuose ji uoliai bendradarbiauja, nepamiršdamas paminėti jos pasireiškimo grožinėje literatūroje.

Toliau viešnia iš Toronto perskaitė "Tėviškės žiburių" vyr. redatoriaus dr. kun. P. Gaidos sveikinimo raštą. P. Gaida labai šiltais, nuoširdžiais žodžiais pasveikino sukaktuviniškai jos 50 metų kūrybinio darbo sukaktuvinių progą. Dekodamas A. Balašaitienei už uolią talką spaudai, dr. kun. P. Gaida linki ir toliau kurti, "neužmigti ant laurų".

Po to rašytoją pasveikino skautininkė E. Nainienė, kuri paskaitė keletą nuotaukingų A. Balašaitienės eilėraščių. Programos vedėja A. Muliolienė pakvietė R. Sakalaitę-Jonaitienę perskaityti gautus sveikinimus. Pirmiausia perskaitytas labai gražus Žurnalistų sąjungos sveikinimas su specialiu raštu, kuriuo A. Balašaitienė pakeliama į Žurnalistų sąjungos garbės nares. Sekė toliau dienraščio sveikinimai iš dienraščio "Draugas", buv. PLB pirmi-

ninko B. Nainio, lietuvių kredito kooperatyvo "Taupos" ir V. Rociūno.

Perskaičius sveikinimus, gautus raštu, sukaktuviniškai pasveikino Lietuvos Respublikos garbės konsulė Ingrida Bublienė, apjuosdama rašytoją tautine juosta. Rašytojos sesuo Mylita sveikino savo seserį, linkėdama jai kūrybinių jėgų. Sukaktuviniškai žentas Edward įteikė rašytojai puokštę rožių.

Sekė dar visa eilė sveikinimų: "Vilties" draugijos vardu – dr. V. Stankus, Lietuvių fondo – D. Puškorienė, "Ateities" klubo – dr. B. Kasperavičienė, įteikusi sukaktuviniškai rožę, "Giedros" korporacijos – R. Degesienė, Lietuvių katalikų moterų – E. Nainienė, Čiurlionio ansamblio vardu – Vl. Plečkaitis. Visi sugiedojo sukaktuviniškai "Ilgiausių metų".

Galiausiai į visus sveikinimus ir linkėjimus atsakė šio pagerbimo "kaltininkė" rašytoja A. Balašaitienė. Ji, kaip paprastai, labai gražiu humoru ir lakia fantazija padėjo sesėms skautininkėms už tokį netikėtą, gražų jos 50 metų kūrybinio darbo pagerbimą, pastebėdama, jog neturinti kokių nors ypatingų nuopelnų. Tai, ką ji atliko, darė ne prievarta ir niekieno neverčiama. Žmogus aukojasi ir pasišvenčia, kai ji skatina pareigą, kai jis, siekdamas užsibrėžto idealo, veda rizikingą kovą. Niekas neverčia jos rašyti, tačiau nerašius negalėtų gyventi. Gyvenimas būtų beprasmis. O padėką už savo darbą tik tada jaučia, kai ją pasiekia atgarsiai iš skaitytojų, bičiulių ir buvusių mokinių. Sujaudinta šventės iškilmingumo, A. Balašaitienė padėjo skautininkėms už iškilmingą jos kūrybinio darbo 50-mečio paminėjimą. Padėjo visiems, kurie šią išskirtinai šiltą rudens popietę su ja praleido šias atmintinas valandas.

Pasibaigus iškilmingai daliai, visi buvo pakviesti prie vaišių stalo, kur prie kavos puoduko visi dalinosi išpūdziais ir dar valandą pagyveno gražios šventės nuotaikoje.

"Ilgiausių metų" – Aurelijai M. Balašaitienei
V. Bacevičiaus nuotr.

Iškilmingos popietės, skirtos A. M. Balašaitienės kūrybinės veiklos 50-mečiui, dalyviai
V. Bacevičiaus nuotr.

Aptariami rašytojos gyvenimo ir kūrybos bruožai
V. Bacevičiaus nuotr.

TARPTAUTINIS PIANISTŲ KONKURSAS

Vytautas Matulionis

(Pabaiga)

Galbūt pats įdomiausias buvo trečiasis varžybų ratas. Beveik valandą trukusiose muzikinėse grumtynėse, nuolat kylančioje įtampoje, kiekvienas varžovas iš paskutiniųjų stengėsi įrodyti savo pranašumą. Šio rato dalyviai buvo: Ning An, 20 m. (JAV); Filippo Gamba, 28 m. (Italija); Gulnora Alimova, 26 m. (Uzbekistanas); Hee Sung Joo, 28 m. (Korėja); Dror Biran, 20 m. (Izraelis); Ory Shihor, 29 m. (Izraelis); Luca Ballerini, 32 m. (Italija) ir Per Tengstrand, 29 m. (Švedija).

I baigiamąjį ratą pateko: Ning An, Gulnora Alimova, Dror Biran ir Per Tengstrand. Šiame rate su pianistais dalyvavo Ohio kamerinis orkestras, diriguojamas Louis Lane. Keistu sutapimu, visi keturi šio rato varžovai pasirinko tą patį koncertą: Beethoven *Concerto No.4 in G Major (I. Allegro moderato. II. Andante con moto. III. Vivace.), Op. 58.* Beethovenas šį koncertą parašė 1806 m., o po metų jį pristatė Vienoje. Ilgai jis buvo beveik užmirštas, kol Mendelsonas jį "atgaivino" 1836 m. Leipciगे. Savo struktūra ir stiliumi jis labai skiriasi nuo ankstyvesnių Mozarto ir Beethoveno piano koncertų. Čia forte-

pionas ir orkestras tampa lygiateisiais, nepaprastai glaudžiai bendradarbiaujančiais partneriais. Jiems "besišnekančiam", sukuriamam daug užburiančių momentų.

Idomu, kad du jaunesnieji pianistai, Ning An ir Dror Biran (abu – dvidešimtmečiai) skambino Kawai fortepionu, turinčiu labai skaidrų, krikštolinį, bet šaltoką toną, ne visada lengvai įvaldomą. Labiau patyrę – Gulnora Alimova (26 m.) ir Per Tengstrand (29 m.) pasirinko Hamburg Steinway fortepioną, kurio minkštesnis tonas gal labiau tiko įvairuojančiam muzikinių spalvų tėkmei. To paties koncerto pasirinkimas kiek palengvino jury uždavinį, bet kartu jis šį varžybų ratą ir kiek suvienodino. Klausytis keturių skirtingų koncertų būtų buvę įdomiau.

Varžybų laimėtojais tapo: pirma vieta – Per Tengstrand, gavęs \$15,000, plus koncertinės sutartys ir kiti laimėjimai; antra vieta – Gulnora Alimova, \$10,000; trečia vieta – Ning An, \$7,500, plus \$750.00 už geriausią Mozarto kompozicijos atlikimą; ketvirta vieta – Dror Biran, \$5,000, plus \$2,000 už geriausią Šopeno kūrinio atlikimą. Premijos buvo įteiktos specialiose apeigose rugpjūčio 17 d. Cleveland Meno muziejaus Gartner auditori-

joje. Kartu laimėtojai atliko ir trumpą rečitalį.

Šaltas, mechaniškas, nors techniškai ir tobulas skambinimas retai pagimdo muziką. Ji gimsta, kai menininko sieloje dieviškai ižiebtas kibirkštis suteikia garsui gyvybę, padaro tą garsą jautriu, šiltu, raiškiu, žmogišku ir, tuo pačiu, menišku. Šiose varžybose ne visada tokie garsai girdėjosi, nors kiekvienas varžybų dalyvis savo skambinamus kūrinius spalvino tik jam šiuo metu prieinamais atspalviais, dažnai vadovaudamasis dar tik bręstančio menininko jausmais.

Dešimt dienų trukusios varžybos pareikalavo iš besivaržančių daug ištvermės ir susikaupimo. Klausytojų susidomėjimas buvo didelis. Varžybos nuolat gerėja. Tai organizatorių, kurie, matyt, mokosi iš patirties, nuopelnas. Labai pastabi Cleveland muzikinė bendruomenė tą gerai supranta, yra varžyboms labai palanki ir jas dosniai remia aukomis bei gausiu apsilankymu. Nors plačiai žinomas savo simfoniniu orkestru ir meno muziejumi, Cleveland nuolat garsėja pasaulyje šiomis varžybomis, kurios gerina miesto kultūrinį įvaizdį. Toks garsas pasiekiamas tik sunkiu darbu ir aukštu varžybų meniniu lygiu.

O kas remia "Dirvą"?

Vytautas Šeštoka

Tokį sakinių redaktorius idėjo pirmojo puslapio kampe. Čia yra labai geras klausimas. Paskaite rugsėjo 23 d. "Dirvos" 36-ąjį numerį, jame rasite net du straipsnius, skirtus kitų laikraščių rėmimui ir jų darbų reklamai. Ilgokas straipsnis pavadintas "Koncertų ciklas "Draugai" paremti". Jame – iš Lietuvos pakviestų muzikų fotografijos. Šie koncertai rengiami vien tik "Draugai" paremti.

Kitas "Draugą" remiantis straipsnis pavadintas "Užbaikime milijoną". Tai laikraščio fondo raginimas rengti vėjus ir surinkti milijoną dolerių. Tai kodėl "Dirva" turėtų juos garsinti? Nebent už tai būtų apmokėta.

Šioms kitų laikraščių reklamomis "Dirva" skiria savo puslapius. O kas gi už tai atlygina? Mano supratimu, pakanka "Draugą" reklamuojančių straipsnių savaime dienraštyje. Pakanka jų reklamai skirtų renginių ir

fondų. Jie turi renginių komitetus visuose miestuose, kuriuose tie koncertai vyksta. Jie ir atlieka puikiausią reklamą. Tačiau man neteko rasti "Drauge" straipsnių, vieno ar kitokia forma remiančių "Dirvą". Pagaliau, jeigu vieni kitiems pinigų ir nemo-kame, tai bent turėtų būti vykdomas draugiškas lygybės principas: nors retkarčiais skelbti ir "Dirvos" laikraščio reklaminius straipsnius.

Ar nevertėtų ir "Dirvai" pasimokyti iš kitų laikraščių? Jeigu kiti rengia koncertus, banketus ar piniginius vėjus, kodėl "Dirva" to negalėtų padaryti. Vien tik iš skaitytojų prenumeratos mokesčio ir aukų "DIRVA" ilgai negyvuos. Kiek žinau, "Dirvos" finansinė būklė yra, kaip sakoma, tik "galą su galu suvesti".

"Dirva" dar turi pakankamai jaunų ir energingų žmonių, kurių iniciatyva reikėtų sudaryti didesniuose miestuose laikraščio rėmimo komitetus ir suruošti vėjus, koncertus, banketus, kad pavyktų sutelkti daugiau kapitalo atsargai. Jeigu mes nieko nedarysime, tai niekas mums nepadės. Išlaikyti "Dirvą" yra visų skaitytojų pareiga. Svarbiausia yra įvairiomis priemonėmis užtikrinti "Dirvos" ilgametį gyvavimą.

TEŠIASI PIRMOSIOS LIETUVIŠKOS KNYGOS MINĖJIMAI

Algirdas Gustaitis

Prūsijos lietuvis Martynas Mažvydas 1547 metais Karaliaučiuje išleido pirmąją knygą lietuvių kalba – "Katekizmą". Lietuva tą svarbų mūsų tautai įvykį mini tarptautiniu mastu. JAV Lietuvių bendruomenė šiam sumany-

mui talkina. Stambesniuose lietuvių telkiniuose spalio – lapkričio mėnesiais pravedami minėjimai. Iš Čikagos į Los Angeles spalio pabaigoje atskris tos temos žinovai: istorikas dr. Domas Kaunas ir Mažvydo tautinės bibliotekos Vilniuje bibliografijos mokslininkė Silvija Vėlavicienė.

Los Angeles Lietuvių bendruomenė šiam sumanymui nuoširdžiai pritaria ir tuo reikalu rūpintis pakvietė Liudą Avizonienę (tel. 714 362-1472). Minėjimui vadovauti pakviestas Algirdas Gustaitis. Šv. Kazimiero parapijoje buvo sukvietas talkininkų pasitarimas. Dalyvavo Algirdas

Gustaitis, Liuda Avizonienė, Danutė Kaškelienė, Laima Baltrėnas, Stasė Pautienienė ir kiti. Lietuvos Kultūros ministerija atsiuntė dėžes knygų anglų ir lietuvių kalbomis apie Mažvydą ir jo išleistą Katekizmą (Catechismusa), plakatų.

Los Angeles mieste pirmosios lietuviškos knygos pristatymas įvyks šv. Kazimiero lietuviškoje mokykloje (direktorė Marytė Sandanavičiūtė – Newsan) lapkričio 1 d. Bažnyčioje ir parapijos salėje toks pagerbimas įvyks lapkričio 2 d., sekmadienį. Jame kalbės minėti mokslininkai iš Lietuvos.

PRELATO FONDAS

Jau skelbėme, kad prelatas Juozas Prunskis yra įsteigęs fondą, kurį tvarkyti pavedė JAV LB Socialinei tarybai. Vykdydami mecenato pageidavimus, ieškome asmenų, sulaukusių 65 metų amžiaus ir dirbančių katali-

kiškoje labdaringoje veikloje. Pagal prelato pageidavimus, reikia iš jų atrinkti asmenį ir jį pagerbti. Toks pagerbimas įvyks gruodžio 13 d. labdaros vakare "Seklyčioje".

Organizacijas ir pavienius asmenis prašome siūlyti

(tik raštu) kandidatus. Siūlant reikia pateikti trumpą to asmens biografiją ir apibūdinti jo veiklą. Pasiūlymus turime gauti iki lapkričio 1 d. Juos siųskite adresu: J. Žygas, 9604 S. Karlov, Oak Lawn, IL 60453. Juozas Žygas

L.S.T. Korp! NEO-LITHUANIA

švenčia savo 75 metų jubiliejinę sukaktį
1997 m. lapkričio 29 d. CAMELOT pokylių salėje 8624
W. 95 th St., Hickory Hills

9:30 ryto ten šv. Mišias atnašaus vyskupas P. Baltakis
10:30 – iškilmingas posėdis. Po to vyks korporacijos suvažiavimas

6:30 val. vakare įvyks pokylis, kurio metu bus pagerbti korporantai, pasižymėję korporacijos veikloje.

Meninę programą atliks solistė Audronė Gaižiūnienė, akomponuojant Ričardui Sokui. Skani vakarienė ir šokiai, grojant R. Soko orkestrui

Maloniai kviečiame korporantus, jų šeimas, draugus ir visą lietuvišką visuomenę gausiai dalyvauti pamaldose, iškilmingame posėdyje ir pokilyje.

Pokyliui stalai užsakomi pas Vaclovą Mažeiką: 519 Halien Ter. Park Ridge, IL. 60068, Tel. 847-823-3607.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania 75 metų jubilėjaus ir suvažiavimo, kuris įvyks

1997 m. lapkričio 28-29 dienomis
CAMELOT pokylių salėje
8624 W. 95 th Street
Hickory Hills, Illinois

DARBOTVARKĖ

Penktadienis, lapkričio 28 d.

6:00 v.v. Susipažinimas. Alutis / Arbatėlė

Šeštadienis, lapkričio 29 d.

9:00 v.r. – Registracija

9:30 – Šv. Mišios, aukojamos vyskupo P. Baltakio

10:30 – Iškilmingas posėdis

(Nukelta į 7 psl.)

GRAŽIOJI LIETUVA ŠIANDIEN

Hansas Janužys

(Pabaiga)

Kitais tos tuštumos užpildytojais reikėtų pavadinti Dr. Vinco Kudirkos premijos laureatą, televizijos reporterį ir fotožurnalistą Bernardą Aleknavičių, Klaipėdos universiteto prof. Mildą Aušrienę, istoriką Kenešį ir kt. Su šiais nusipelnusiais lietuviais teko nemažai nuoširdžiai pasikalbėti.

Prieš metus prašiau Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorių atstatyti tikrąjį šios mokyklos vardą, kuris sovietų okupacijos laikais buvo atimtas. Man, kaip buvusiam Vytauto Didžiojo gimnazijos mokiniui, buvo labai malonu matyti, kad šis prašymas patenkintas.

Taip pat buvo malonu matyti, kad naujų namų statyba miestuose ir priemiesčiuose vyksta labai sparčiai. Klaipėdoje, Taikos prospekte pastatyta puiki Apaštalų bažnyčia. Su pasigėrėjimu pastebėjau ir nemažą ekonominę bei socialinę pažangą. Prieš dvejus metus Klaipėdos turguose negalėjau rasti žuvies. Tai buvo labai keista, lankantis jūros uoste – žvejų mieste. Šiandien turguose pilna gerų visų rūšių žuvų. Apie mėsos ir pieno produktų, gėlių ir aprangos pasirinkimą nėra ko nekalbėti, nes turgūs šiomis prekėmis perpildyti. Prie kiekvienos prekyvietės yra specialios pinigų keityklos, kuriose galima greitai pakeisti beveik visų kraštų valiutą į litus.

Žinoma, dar nepašalintas nusikalstamumas bei korupcija vargina tautą ir kenkia nepriklausomybei. Puikiai šią padėtį nagrinėja Klaipėdos universiteto prof. E.B. Jakubauskas šiame išleistoje knygoje "Tiltai": "Lietuva [...] sprendžia sudėtingas ūkio pertvarkymo problemas, susijusias su privatizacija ir dekoloktyvizacija. Problemų sprendimą apsunkina išmanymo stoka, korupcija, žmonių nusivylimas, didėjantis nedarbas.

E. B. Jakubauskas rašo: "Lietuva, 1918 m. atgavusi nepriklausomybę, buvo tipiška žemės ūkio šalis. Po Antrojo pasaulinio karo čia sukurta galinga pramonė, kuri tenkino ne tik Lietuvos, bet ir kitų sovietinių respublikų poreikius. Ypač tai būdinga didžiosioms įmonėms. Dabar jos stovi be darbo, nes negauna užsakymų. Vienintelė išeitis – žemės ūkio ir pramonės bei paslaugų sferos privatizavimas, kuriame galėtų dalyvauti ir užsienio kapitalas. Be užsienio investicijų neįmanoma atgaivinti Lietuvos ekonomikos."

Ana Dugnienė-Reizgytė (antroji iš dešinės) įteikia knygą Klaipėdos universiteto bibliotekos direktorei Janinai Pupelienei (dešinėje)

Iš kairės: Klaipėdos universiteto senato pirmininkė, prof. Audronė Kaukienė, Hansas Janužys ir rašytojas Kostas Kaukas

Hansas Janužys Kryžių kalne – tarp savo giminių

Klaipėdos Politinių kalinių ir tremtinių aikštės memoriale įrašytas ir ištremtasis H. Janužys

Laikraščių Lietuvoje yra labai daug išdygusių. Kai kurie neišlaiko spaudos etikos normų ir labai lengvai pasiduoda pasiduoda neigiamai užsienio įtakai. Be to, daug kas gadina mūsų puikią lietuvių kalbą su svetimais išsireiškimais. Dauguma žmonių net nežino, ką reiškia, tokie angliški pavadinimai kaip "bestselleris, prezumcija, leasas" ir t.t. Tas pats "svetimumas" labai įsigalėjo lengvojoje muzikoje ir dainose, kuri yra daugiausia pasisavinta iš "Beatle", "Rolling Stone", "Rock & Roll" ir kitų, dažniausiai narkomanų kompozicijų...

Taip pat pastebėjau kai

kurių vyrų "sumoteriškėjimą". Jie nešioja viešai žiedus vienoje ausyje. Atrodo, kad ir šitą simbolių pasisavino iš tam tikrų amerikoniškų sluoksnių, bet nežino jo tikrosios reikšmės. Šitoks svetimų simbolių arba žodžių bei posakių panaudojimas, nežinant jų tikros reikšmės, gali būti kartais net pavojingas. Tai nerodo jokios inteligencijos, bet yra tikra "ubagystė"...

Laimingu būdu pasisekė man aplankyti tą garsiąją vietą, vadinamą Lietuvos "golgota", – Kryžių kalną, esantį netoli Šiaulių miesto. Turistai plūsta iš viso pasaulio kraštų į tą šventovę.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania 75 metų jubiliejaus ir suvažiavimo darbotvarkė (atkelta iš 6 psl.)

75- mečio jubiliejaus paminėjimas ir suvažiavimo atidarymas

1. Pirmininkės žodis – Daiva Meilienė
 2. Mirusiųjų korporantų pagerbimas – Vaclovas Mažeika
 3. Sveikinimai
 4. L.S.T. Korp! Neo-Lithuania 75-metis Jonas Jurkūnas
 5. Suvažiavimo prezidiumo kvietimas
- 12:00 Pietų pertrauka
- 1:00 v.p.p.

6. Dabartinė politinė padėtis Lietuvos Respublikoje Prezidento rinkimų išvakarėse – Vaclovas Kleiza, Lietuvos Respublikos Garbės Generalinis Konsulas

- 1:30 Darbo posėdis
 7. Komisijų sudarymas
 - a. Registracijos
 - b. Nominacijų
 - c. Spaudos ir nutarimų
 8. Pranešimai
 - a. Pirmininkės
 - b. Iždininko ir arbiter elegantiarum
 - c. Revizijos komisijos
 - d. Garbės teismo
 - e. "Naujosios Vilties" žurnalo
 - f. Tautinio Kultūros Fondo
 - g. Pasisakymai dėl pranešimų
- 2:00

9. Paskutinio dešimtmečio Korp! Neo-Lithuania veikla išeivijoje ir ateities perspektyvos – Eglė Juodvalkė.

10. Atsikūrusios Korp! Neo-Lithuania veikla Lietuvoje – Gintarija Samajauskaitė, Korp! Neo-Lithuania Lietuvoje pirmininkė

2:30

11. Padalinių pranešimai Pasisakymai dėl pranešimų
 12. Rinkimai
 - a. Vyr. valdybos
 - b. Revizijos komisijos
 - c. Garbės teismo
 - d. Tarybos
 13. Nutarimų komisijos pranešimai
 14. Pasiūlymai bei sumanymai
- 4:00
15. Suvažiavimo uždarymas

Šeštadienis, lapkričio 29 d.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania 75 metų jubiliejaus puota

6:30 v.v. Kokteiliai

7:00 Iškilmingas jubiliejinio pokylio atidarymas

- a. Pirmininkės žodis
 - b. Nusipelnusių korporantų pagerbimas
 - c. Meninė programa
- Solistė Audronė Gaižiūnienė, akompanuoja muzikas Ričardas Sokas

7:30 Vakariėnė ir šokiai, grojant R. Soko orkestrui

PASIVAİKŠČIOJIMAI PO ŽALIUSIUS RŪMUS

Orinoco avantiūra

Jonas Dunduras

10

Svarbioji šio baliaus dalis buvo karnavalo karalienės rinkimai. Keliolika kandidatų atstovavo įvairias miestelio dalis. Kadangi jau gilioje praeityje didžiųjų asmenų buvo nustatyta, kad kūnas yra nemirtingosios sielos šventovė, todėl ir šis, kaip ir visi kiti grožio konkursai, nežiūrėtų, ar jie vyktų Paryžiuje, Balbieriškyje ar Puerto Ayacucho, remiasi tų šventovių formų ir matmenų nagrinėjimu. Kitiems talentams šiame, mano akivaizdoje vykstančiame konkurse, matyt, jokios rinkos nebuvo. Nebuvo ir pasiūlos. Venecuelietės yra laimėjusios keletą "Miss Universe" konkursų. Gražių bei grakščių, tiesiog net judėjimą stabdančių moterų Venecueloje – apstu. Bet Puerto Ayacucho moterų pasaulis, bent jau čia atstovaujamas, nebuvo palaimintas gausia grožybe.

Norėdamas atieičiai įamžinti šį įvykį, iš kambario atsigabenau savo video aparatūrą ir, su stambiu trikoju užėmęs patogią poziciją, stebėjau kandidatų parodą. Turėjau labai gerą progą jas įdėmiau apžvelgti, nes pračidamos pro mano aparatą, jos dar pasistengdavo papildomai žybtelėti šypsena ar aštriu gracingu judesiu, paryškindamos kurį nors, jų nuomone, svarbų ar patrauklų savo kūno bruožą. Kandidatės stebino mane savo vienodumu. Visos buvo beveik vienodo ūgio, trumpais liemenimis. Visų jų šventovių užpakaliniai fasadai (pagal savo matmenis) darė ne šventovės, bet daugiau tvirtovės išpūdį. Bet štai čia, kaip tik tų fasadų apimtyse ir glūdėjo svarbiausias kriterijus, pagal kurį laimimi arba pralaimimi grožio konkursai Lotynų Amerikos tropinių provincijų platumose. Lotynų amerikiečiai, pagal jų išsiugdytą moters grožio sampratą, reikalauja, švelniai kalbant, tik tam tikro to fasado pločio ir dydžio. Mūsų, šiauriečių, grožio karalienės ar sulyse "Houte Couture" modeliai daugeliui lotynų vy-

rų visai neimponuoja. Jų nuomone, pastarųjų fizinis patrauklumas nevertas nė trijų blusos stryktelėjimų. Žinoma, tie kriterijai yra kitokie sofistikuotose sostinėse arba didžiuosiuose miestuose, bet čia aš kalbu apie provinciją.

*"Beauty for same provides
escape.
Who gain a happiness in
eyeing
The gorgeous buttocks of the
ape
Or autumn sunsets
exquisitely dying"*

*Aldous Huxley,
Devintoji Filosofo giesmė

Ryte, trumpam išėjęs į miestą, turėjau grįžti atgal. Jaunuoliai, lengvus sunkvežimius prisikrovę vandens statinių, važinėjo gatvėmis ir visus pračivius laistė kibirais. Tai – karnavalo išdaigos. Gavęs puskibirį, jaučiausi laimingas, kad man dar labai pasisekė. Jaunuoliai lengvai atpažįsta nieko neįtariančius svetimšalius ir juos dažniausia "pasveikina" puskibiriu seno automobilio variklio tepalo (taip vadinamos "alyvos"). Po to jų isteriški, laimės kupini klyksmai dar ilgai girdisi nutolstančio sunkvežimio dulkėse. Mat, iš svetimšalių jie nesitiki bausmės ar keršto, kaip tikėtusi iš vietinių. Svetimšalis šiandien – čia, rytoj – Afrikoje.

Nuo seno Ekvadoro miestas Guayaquil, didžiausias pagal gyventojų skaičių ir garsėjantis savo komercine veikla, buvo plačiai žinomas savo karnavalinėmis išdaigomis. Visi svetimšaliai, karnavalo metu besilankantys mieste, būdavo perspėjami dėvėti tik pačius paprasčiausius rūbus arba tokius čia pat įsigyti, jei nenori sėdėti viešbučiuose. Guayaquil karnavalininkai naudodavo dviračių pompas, perdirtas į švirksčius ir pripildytas įvairiaspalvių aliejinių dažų. Ar taip dar elgiamsi ir dabar, nežinau, nes Guayaquil'yje nesilankiau per paskutiniuosius ketverius metus. Įdomus miestas, bet pilnas vagių. Tuo jis primena Kolumbijos Bogotą.

Viešbutyje manęs jau laukė interesantas, siūlantis gidus. Pats gidu nebuvo, bet siūlėsi tarpininkauti, jo ieškant. Aš su jokiais tarpininkais niekada neužsiimu. Pasiūlymus mėgstu girdėti tiesiai, kaip amerikiečiai sako "straight from the horse's mouth, instead of from his rear". Už valandos prisistatė dar vienas, kuris pasisakė, kad turi trejetą laivų ir keletą variklių mano pasirinkimui,

gerą radio siųstuvą-imtuvą, kurį turėti kelionėse yra labai naudinga, gali pasiūlyti trejetą gidų, kuriuos galėčiau pasirinkti. Jis net galės aprūpinti visais kelionės reikmenimis iš savo krautuvės. Bet kažkas nesąžiningo, per daug biznieriško tiesiog spinduliavo iš to asmens. Ypatingai mane nervino nuolatinis kaišiojimas žodelių "great", "fantastic", "unbelievable" ir kitų panašių epitetais, užkrėtusių visą mūsų skaitomąją ir girdimąją aplinką, tačiau iš tikrųjų neturinčių nieko bendro su tikrove. Man tai primena barškinią blogai suderintais cimbalais, daužymą į kiaurus bugnus arba plerpinimą sugedusiu saksofonu. Niekada nesu nei girdėjęs, nei skaitęs apie Orinoco vaizdinę aplinką tokių dalykų, kurie bent iš dalies pateisintų tokius apibūdinimus. Amazonijos upių vaizdai gali būti labai monotoniški. Ypatingai tuo pasižymi pati Amazonė. Valanda po valandos abiejuose krantuose slenka tas pats vaizdas: vienodo aukščio tropinio miško siena, tik retkarčiais pajavairinta šen bei ten aukštytyn prasiveržusiais brazilieškais riešutmedžiais. Spalva visur ta pati – žalia, tankiais protarpiais pamarginta geltonžiedžiais medžiais. Išskyrus paukščius, jokių gyvūnų nesimato, nes visi yra pasitraukę gilyn į mišką. Taigi, nieko fantastiško, nuostabaus ar didingo, ypatingai veikiančio jausmus arba sukeliančio neišpasakytą pasigėrėjimą, išskyrus milžiniškus vandens kiekius ir plotus, čia nėra. Nepaprasti dalykai akiai, ausiai ir mokslui dedasi miške, pradedant pirmąją pėda nuo kranto. Tas ir yra svarbiausia priežastis, kodėl keliaujama po Amazoniją.

Nieko iš mano pasikalbėjimo su tuo piliečiu neišėjo. Laukdamas kokių nors tolimesnių pokyčių, nuslinkau į restoraną pabandyti ko nors "frito" ar "asado". Man dar nespėjus gerai įsijausti į "fritų" bananų skonį, padavėjas pranešė, kad pas "senjorą Choną Dundurą" atvyko svečias, kuris jo laukia prie baseino. Mano vardas, žinoma, buvo įrašytas viešbučio svečių knygoje. Kadangi "J" raidė ispaniškai tariama kaip lietuviška "ch", per visą mano čionykštį svečiavimąsi buvau atkakliai žinomas kaip senjoras "Chonas".

Viešbučio parko gale, prie baseino, Tamarindo medžio pavėsyje, plačiai atsilosęs žemoje kėdėje, sėdėjo manęs ieškantis senjoras. Kairėje rankoje, peties aukštumoje laikė apypilną alaus stiklinę, iš kurios alų gurkš-

nojo ant jo peties sėdinti žalia, jau svyruojanti papūga. Buvo aišku, jog tai yra tolimesnio dėmesio verta porėlė. Papūgai kreipiantis į mane klyksmu: "Besame, bestia!" (Bučiuok mane, bestija!), mano interesantas prisistatė kaip José Antonio Machado, taip pat žinomas kaip El Coyote, bet to vardo nori verčiau negirdėti. Papūgą prisistatė kaip "Pancho". Angliškai mano svečias nemokėjo, tik pasisakė, jog šiek tiek supranta, apie ką angliškai kalbama. Tai man didelės bėdos nesudarė: nors ispaniškai Unamuno poezijos ar Garcia Marquez prozos klausimais diskutuoti negalėčiau, tačiau su buitine, kasdieninių reikalų tvarkymo šneka esu apsipratęs. Jose Antonio atrodė esąs įdomus tipas, tiesiog tinkantis į modelius filmams apie tropines avantiūras, kuriuose jis galėtų vaidinti neišsikišusias ir ateities asmenų roles.

Spėjau, kad trisdešimties metų dar neturėjo. Kairėje jo ausyje blizgėjo įkabintas geltono metalo žiedas, o veide, nemažai nukentėjusiame nuo jaunystės hormonų pertekliaus, pirmiausia dėmesį atkreipė po dešine akimi spinduliuojanti neramaus ir nuotykingo visuomeninio gyvenimo žymė – mėlynė.

Coyote, jausdamas reikalingą paaiškinti savo išvaizdos priežastį, pradėjo su įvadu: "Senjore, visų didžiausia vedusio vyro nelaimė yra turėti "estupida" žmoną." Ką reiškia "estupida", manau, dauguma suvoks dėl šio žodžio panašumo į anglišką "stupid". Jie tęsė toliau, skųsdamasis, kad yra du dalykai, kurių šis pasaulis turi tikrai per daug: vandenilio ir bukaprotiško – "hidrogeno y estupidismo". Ištekęjusios moterys, jausdamos mažėjančią savo vyro dėmesį joms, bando jį atgaivinti, jam išgalvotai nusiskųsdamos, jog vienas ar daugiau vyrų, žodžiais ir net veiksmais rodo per daug dėmesio jai, aukštos dorovės asmeny-

bei (daugeliu atveju yra visai atvirkščiai). Šį kartą jo draugo žmonos kaltinamasis pirštas, nukreiptas į jį, ir tapęs tos mėlynės priežastimi.

Coyote, atlikęs šį socialinių formalumą, prisistatė kaip patyręs gidas, vedžiojęs keletą italų, prancūzų ir amerikiečių etnologų individualiai bei porą ilgesnių ekspedicijų į Yanomami teritorijas. Šiuo laiku – sausosios sezono paskutinėmis savaitėmis – esąs laisvas. Aš užsakiau keletą "Polar" alaus bonkų mums, vieną bonką jo papūgai ir kalbėjoms toliau. Kodėl keletą? Vienintelė alaus rūšis, kurią čia galima gauti, yra venecuelietiškoji Polar. Keista, kad šios bonkos yra beveik miniatiūrinės: pusė normalios alaus bonkos tūrio. Aiškinama, kad šiame karštame klimate mažą bonką galima greičiau atšaldyti. Bet tikroji priežastis, be abejo, yra didesnė apyvarta, nes vienos bonkutės užtenka tik porai gurkšnių.

Prieš pradėdami tolimesnes diskusijas kelionės reikalais, išsiaiškinome, kad aš jį vadinsiu ne Coyote, bet Antonio. Tačiau, rašant šias eilutes, mane persekiojo mintis, jog "Antonio" vardas šioje istorijoje skambėtų, sakyčiau, labai "puдруotai". Toks vardas puikiai tiktų moterų prašmatnių šukuosenų meistrams, kosmetikos konsultantams ar spaghetti inžinieriams, bet ne mėlynę paakyje nešiojančiam, alų geriančios papūgos savininkui, Orinoco, Ventuari, Inirida upių gidui, Yanomami indėnų draugui. Tuo tarpu, Coyote (kojoto) vardas tiesiog idealiai atitinka jo profesijai būdingas ypatybes: orientaciją, patvarumą, drasą ir laisvą prigimtį. Kelionės metu aš jį visada vadinu Antonio, bet mano mintyse jis visada buvo ir liko El Coyote. Taip aš jį šiuose puslapiuose ir vadinsiu.

(Tęsinys – 42 numerįje)

Kojotas (Coyote) ir papūga Pančo (Pancho)

PLĖŠIKAI

Vladas Vijeikis

Važiavome mudu su Florijonu 69-ta gatve Čikagoje. Kitaip dar ji vadinama Lithuanian Plaza. Labai trumpa ta Lithuanian Plaza. Tik keletas trumpų "blokelių". Kadai-se čia virė lietuviškas gyvenimas. Pro saliuų langų plyšius skverbėsi "Šėriau žirgelį" ir kitos tautinę širdį raminančios dainos. Tad miesto valdžia ir pavadino Lithuanian.

Didžiausios garbės gatvė susilaukė, kada prezidentas R. Reagan sustojo ir lietuviškus cepelinus, o gal koldūnus valgė. Džiaugsminga ekstazė apėmė lietuviškus politikierius. Štai R. Reagan tik užbaigs koldūnus, nusišluostys lūpas su skepetaitė, kuri turbūt buvo geltonos, žalios ir raudonos spalvos, ir paskelbs Lietuvos nepriklausomybę. Bet R. Reagan paspaudė vieną kitą ranką ir išvažiavo. Čia mūsų politikieriai, kaip paprastai, nesugebėjo pakreipti istorijos reikiama kryptimi. Jie nesuprato, ką reikia daryti, kad išnaudoti šį, tik kartą per šimtmetį pasitaikantį momentą. Reikėjo prezidentą nuvesti į Andrijausko karčiamą ir reikalai būtų pakrypę visai kita kryptimi...

Čia – lyg ir įžanga, bet jos svarba paaiškės tolimesniame šios istorijos puslapyje.

Taigi, mudu su Florijonu važiavome 69-tąja. Turbūt į Jaunimo Centrą, o gal kur kitur, bet tai neturi reikšmės šiai istorijai. Staiga sustojom kampe prie Campbell. Kadangi Florijonas vairavo, tai aš jo paklausiau:

– Ko tu čia sustojai? Gal benzino pritrūko?

– Ne. Mano automobilis – kaip geras arklys: sustoja ten, kur jo šeimininkas pageidauja. Ir dažnai stabteli. Čia – Andrijausko karčiama.

– Bet jau seniai uždaryta. Net iškabos nebėra.

– Pasiilgimas, atsiminimai traukia. Lyg nueitum į kapus, nors nesitiki susitikti su ten palaidotu savo draugu.

Florijono balse pasigirdo graudulys. Gerbdamas jo švelnius jausmus, patylėjau. Po tam reikalui atitinkamos tylos, klausiu:

– Kokie gi svarbūs prisi-

minimai dar gyvena tavo pasiilgimų pasaulyje?

– Nesuskaičiuojamai daug kas. Ir keista, kad kai kurie dalykai siejasi su dabartiniu gyvenimu. Štai tik vakar perskaičiau iš Lietuvos gautame laikraštyje apie labai žiaurius apiplėšimus. Net ir diplomatai jų neišvengia. Labai įdomią istoriją apie plėšikus išgirdau kaip tik Andrijausko karčiame. Paklausyk.

Vieną pavakari su keletu atliekamų ir nuo žmonos nuslėptų dolerių kišenėje, peržengiau kviečiantį slenkstį. Vos radau vietą ant aukšto skobnio. Kaimynas man pasirodė beveik vienmetis, tad pradėjau kalbą: "Geras oras". Kaimynas atsakė: "Kad tik nepablogėtų rytą". Čia užsimezgė labai draugiška ir plačiai sėkianti kalba. Norėjau pasirodyti labai kilniu žmogui, tad užsakiau dvi aukštas stiklines. Ir taip mes ėmėme šokinėti nuo stiklinės į istoriją, nuo istorijos – į stiklinę. Priėjome prie plėšikų. Jam labai patiko Tadas Blinda. Mat jis – žemaitis. Tagi toliau tegu jis ir kalba. Kai bus sakoma aš, tai būsiu ne "aš", bet "jis".

– Šiais laikais plėšikai daugiausia būna nepatyrę ir padaro labai keistų ėjimų. Dėl kokio suplyšusio dolerio primuša ir net užmuša. Mano laikais, Nepriklausomoje Lietuvoje, plėšikai pasižymėjo savigarpa ir kitus gerbė. Štai, kaip atsitiko:

Vieną labai vėlų vakarą apytamsėje gatvelėje, kaip paprastai plėšikai elgiasi, užpuolė mane vyras, kuris apsisukė beesąs plėšikas ir susuko: "Gyvybė ar pinigai!" Kadangi buvau ne visai gerai prigirdint, tai pakartojus keletą kartų jis susiprato. Paėmė iš manęs laikraštį, susuko į vamzdį ir beveik įkišęs į ausį šūktelejo: "Gyvybė ar pinigai?" Tai aš jam sakau: "Kalbi labai nelogiškai. Kas tave mokė? Gal bobutė prie ratelio? Jeigu aš tau atiduosiu gyvybę, tai kaip tu gausi pinigų?" O jis sako: "O kur tu mokeisi logikos? Greičiausia universitete. Iš negyvo daug greičiau iškrapštyti pinigų, negu iš gyvo". Įtikino. Tad sakau: "Jeigu tu toks gudrus, tai padarykime socialinį tyrimą. Bet pirma leisk atsisėsti, nes mane labai nugąsdinai ir man kojos dreba."

Mudu susėdome ant griovio krašto ir aš jam sakau: "Sudėkime abiejų pinigų, va, ant pakloto laikraščio ir pasidalinkime per pusę. Plėšikas buvo labai linkęs į socialinius tyrinėjimus ir sutiko. Pasidalinus pasirodė, kad aš praturtėjau trimis litais ir dvidešimt dviem centais. Ge-

rokai pradžiugau ir apie tai jam pareiškiau. O jis beveik supyko: "Tu turbūt – komunistas, kad į dalybas linksti. Dabar – Smetonos laikai". Įtikino. Tad sakau labai draugiškai: "Einam į karčiamą ir pasvarstykime apie komunizmą ir kapitalizmą". Jis mielai sutiko ir mudu nužygiavome į dar atdarą restoraną. Čia mūsų kapitalas susilygino iki nulio ir perėjo į kito plėšiko, kuris taip pat buvo restorano savininku, kišenę. Mano plėšikas padėjo man pareiti na-

mo ir bandė paaiškinti mano žmonai apie mūsų socialinę būseną, bet ji nesileido į kalbas...

Paklaustas, ar teko dar susitikti su tuo padoriu plėšiku, atsakė:

– O taip. NKVD kalėjimo rūsyje. Tik jis tada dėvėjo pulkininko uniformą ir visai nenorėjo prisiminti mūsų pažinties. Bet pasikalbėti buvo linkęs. Per tą pasikalbėjimą išmušė tris dantis...

Florijonas man sako:

– Tai matai, kaip istorija

kartojasi ir maišosi. Tas buvęs padorus plėšikas, iš NKVD perėjęs į KGB ir išsi-mokslinęs komunistinėje sistemoje, prarado padoraus plėšiko tradicijas. Ir dabar plaukai šiaušiasi, išgirdus apie jų veiksmus. Atstačius Lietuvos nepriklausomybę, tokie dabar elgiasi blogiau, negu politikieriai ar bankininkai.

Florijonas užvedė variklį ir mudu nuvažiavome ten, kur buvome ketinę. Neatsimenu kur, bet tai neturi jokios reikšmės šiai istorijai.

PANEVĖŽIO KERAMIKOS SIMPOZIUMAS SUARTINA PASAULIO DAILININKUS

Henrikas Stasas

(Pabaiga. Pradžia - 39 nr.)

Vėliau galerijos direktorė atidarė dar dviejų sandėlių duris. Juose sukaupia daugybė keramikos darbų, nes kiekvienas simpoziume dalyvaujantis dailininkas privalo galerijai palikti po du savo kūrinius. Simpoziumai čia vyksta kasmet, liepos mėnesį. Be lietuvių juose šiais metais dalyvavo dailininkai iš Austrijos, Australijos, Italijos, Ispanijos, Japonijos, Airijos, Kanados, Olandijos, Šveicarijos, Norvegijos, Vengrijos, Vokietijos, Latvijos, Estijos ir JAV. Čia, šalia teorinių žinių nagrinėjimo ir pasikeitimo idėjomis, kiekvienas dailininkas sukuria ir keletą darbų. Šiuos darbus vėliau išdėgina stiklo fabriko krosnyse.

Lietuviams dailininkams, manau, taip pat svarbu kurti tarp garsių pasaulio dailininkų, keičiantis su jais kūrybine informacija ir patirtimi. Šiais metais Lietuvos atstovai turėjo progą dalyvauti Los Vegas 31-oje JAV nacionalinėje keramikos ir švietimo konferencijoje. Čia sėkmingai pasirodė, jie buvo pakviesti dalyvauti pasauliniame "Keramikos tūkstantmečio" projekte, kuris 1999 metais įvyks Amsterdame.

Tarp šiųmetinių Panevėžio simpoziumo dalyvių buvo ir amerikietis David Alban iš Cleveland, OH. Tai žymus Amerikos dailininkas, surengęs kelias personalines parodas Cleveland'e ir Pittsburgh'e. Keletą jo darbų teko matyti ir Panevėžio dailės galerijoje. Tai modernios krypties, abstraktūs, bet gilios minties ir įdomių formų kūriniai. Kaž-

kas jo darbus net yra pavadinęs atakuojančia keramika.

Su dail. D. Alban teko susipažinti Ingridai Bublionei. Sužavėtas Panevėžyje vykusiu simpoziumu ir apskritai Lietuva, dailininkas sutiko atsakyti į keletą jos pateiktų klausimų. Šį pokalbį ir prijungiu prie savo rašinio.

I.B. Kodėl pasirinkote Lietuvą, o ne kitą kurį kraštą ar miestą tokiam simpoziumui?

D.A. Sutikau Lietuvoje gimusį dailininką Rimą Vizgirdą, kuris dabar gyvena Champaign, Illinois, jau keletą kartų dalyvavusi Panevėžio simpoziume. Jis buvo matęs mano darbus ir galvojo, kad labai tiktų juos įkūnyti Panevėžio stiklo fabriko šamote. R. Vizgirda man taip pat papasakojo apie simpoziume vykstančią kūrybinę veiklą. Tad nieko nelaukęs, tuoj pasiunčiau savo pareiškimą su 20 skaidrių ir trumpu aprašymu.

I.B. Kokios temos buvo nagrinėjamos simpoziume?

Kas jame dalyvavo ir kas jį rėmė?

D.A. Simpoziumas – tai dailininkų suvažiavimas, kuriame keičiamasi idėjomis. Toks būtų paprasčiausias jo apibūdinimas. [Lietuvą buvo pakviesta 12 žymių dailininkų iš įvairių pasaulio kraštų. Mes bendravome mažiausiai penkiomis pasaulio kalbomis. Mums ten niekuo nereikėjo rūpintis, nes buvome viskuo aprūpinti: kiekvienas turėjome atskirą kambarį, tris kartus per dieną buvome maitinami, o medžiagų kūrybai galėjome gauti iš stiklo fabriko tiek, kiek tik norėjome. Atvykę į Panevėžį, jau po pusantros paros galėjome pradėti darbą. Mums reikėjo tik kurti ir savo darbus išdėginti stiklo fabrike. Šamotas nekalba, tad reikia išmokyti jį jausti. Kiekvienas iš mūsų buvome pasiryžę kurti ir padėti vienas kitam. Dailininkas, dirbantis savo studijoje, yra gana izoliuotas, tačiau

(Nukelta į 10 psl.)

Dailininkas David Alban Panevėžio keramikos simpoziume. Kūrybos akimirka S. Kašinos nuotr.

PANEVĖŽIO KERAMIKOS SIMPOZIUMAS SUARTINA PASAULIO DAILININKUS

čia, simpoziume, mes įgijome energijos ir ją perdavėme vienas kitam. Mes taip pat turėjome galimybę neformaliai bendrauti: rodyti skaidres apie savo kūrybą, kalbėtis apie požiūrį į meną mūsų atstovaujamoose kraštuose. Skaidrėmis mes pristatėme įvairias keramikos meno idėjas. Visa tai sukėlė gana aktyvias, naudingas diskusijas.

Simpoziumo veiklą rėmė atskiri asmenys ir įvairios Panevėžio įmonės, Kultūros ministerija, spauda bei bankai.

I.B. Kas Jus labiausiai domino ir kodėl?

D.A. Aš buvau sujaudintas jau tą minutę, kai sužinojau, jog esu priimtas į šį simpoziumą. Juk labai svarbu pamatyti ir pažinti kitus, susirinkusius iš skirtingų vietų, atstovaujančius skirtingoms kultūroms. Man ypač buvo įdomu gauti galimybę pasinaudoti tokios didelės įmonės, kaip stiklo fabrikas, paslaugomis ir ten dirbti. Simpoziumui skirtą laiką naudojome labai intensyviai, nes čia buvo skirtingos sąlygos negu mūsų privačiose studijose. Kai mėgini kurti, iš pradžių visada atsiranda rūpesčių, kuriuos tenka spręsti. Tai, žinoma, priklauso nuo kiekvieno patyrimo. Kiekvienas įgyja nepaprastą patirtį, kai atsiduria tarp žmonių, tu-

(Atkelta iš 9 psl.)

rinčių skirtingą išsilavinimą ir patyrimą. Čia vyksta pasikeitimas, atsiranda ryšys, kurio iš anksto negalima numatyti. Simpoziumas buvo ta vieta, kur mes kiekvienas galėjome išreikšti savo idėjas šioje rizikingoje srityje ir galiausiai sulaukti rezultatų.

I.B. Ar susitikote su lietuvišiais dailininkais. Jei taip, kokį įspūdį jie Jums paliko?

D.A. Esu sutikęs apie šimtą lietuvių dailininkų. Jie atrodė lygūs su kitais pasaulio dailininkais, stiprūs savo profesijoje ir savarankiškai mąstantys. Tačiau tie dailininkai, kuriuos sutikau simpoziume, buvo išskirtiniai. Mūsų pokalbiai daugiausia lietė problemas, kaip verstis iš savo profesijos. Daugelis jų dėstė universitetuose. Todėl buvo labai įdomių pokalbių apie žmones, studijuojančius meną. Iš viso, čia buvo susirinkusi labai talentinga grupė. Aš jaučiausi labai pagerbtas, kad galėjau jų tarpe dirbti ir keistis idėjomis.

I.B. Kokias kitas Lietuvos vietas Jūs aplankėte? Kokį įspūdį Jums paliko šis kraštas prie Baltijos jūros?

D.A. Mūsų globėjai labai rūpinosi kelionėmis ir sudarė progą aplankyti Vilnių, Kauną, Nidą ir kitas įdomias Lie-

tuvos vietas. Vilniuje mus su pažindino su bažnytinio meno. Ypač gėrėjausi dail. Petro Repšio freskomis Vilniaus universitete. Žinoma, ir šv. Onos bažnyčia. Kaune lankėme bažnyčias ir meno galerijas. Grįždami iš Nidos, sustojome Kryžių kalne, kuris paliko neužmirštamą įspūdį. Aplankėm ir muziejų, kuriame vienuolis iš akmens yra iškalęs įvairių skulptūrų.

I.B. Ar numatote palankyti ryšius su Lietuva, o gal ir dar kartą ją aplankyti?

D.A. Esu labai sužavėtas savo apsilankymu Lietuvoje. Matau, kad kraštas keičiasi ir kyla. Žmonių dvasia – labai stipri. Sutikau ten nepaprastai įdomių asmenybių. Su Lietuva susirašinėju gana intensyviai, nes mėginu iš ten pakviesti keletą dailininkų į Columbus, Ohio rengiamą Keramikų konferenciją, kuri įvyks 1998 metų kovo mėnesį. Tikiuosi, kad Lietuva joje bus tinkamai atstovaujama. Taip pat galvoju ir apie kitą apsilankymą Lietuvoje.

Šia mintimi dailininkas D. Alban ir baigė savo įspūdžius iš Panevėžio keramikos simpoziumo.

PLAUKIMO PIRMENYBĖS

1997 m. Šiaurės Amerikos Pabaltiečių plaukymo pirmenybės įvyks 1997 m. lapkričio 2 d., Trinity Recreation Centre, 155 Crawford St., Toronto, Ont. (tarp Bathurst ir Ossington gatvių, įvažiavimas iš Queen St.). Vykdo BSF-jos Plaukimo komitetas. Varžybų pradžia – 9:00 AM. Registracija ir apsilimas – nuo 8:30 AM.

Varžybos bus vykdomos šiose klasėse: vyrų ir moterų (15 m. ir vyresnių), senjorų virš 24 m., jaunių ir mergaičių – 13-14 m., 11-12 m., 9-10 m., 7-8 m., ir 6 m. ir jaunesnių. Lietuvių pirmenybės bus skaičiuojamos iš pabaltiečių.

Programa apima visaus stilius. Šuolių į vandenį nebus. Amžiaus klasifikacija nustatoma pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Dalyvavimas atviras visiems lietuvių, latvių ir estų plaukikams. Dalyvių registracija iki spalio 29 d., pas varžybų vadovą: Mr. Modris Lorbergs 73 North Heights Rd., Etobi-coke, Ont. M9B 2T7. Tel. 416-626-7262. Faksas: 416-395-3346.

Lietuviams registruotis ir gauti žinių galima ir pas Ilo-ną Smalenskiene, 248 Keele St. Toronto, Ont. M6P 2K3. Tel. (416)-769-7040.

SPORTO ŽINIOS

CROSS-COUNTRY VARŽYBOS

7-osios kviestinės baltiečių ir lietuvių Cross-Country /lauko/miško/ bėgimo varžybos įvyks lapkričio 8 d., šeštadienį, Cuyahoga County Fairgrounds, 164 Eastland Rd., Berea, Ohio (vakariniam Cleveland, OH priemiestyje). Iš I-71 reikia išvažiuoti Bagley Rd. (Exit 235) ir važiuoti į vakarus apie 1 mylią iki Eastland Rd., o po to pasukti į pietus.

Programa: berniukams ir mergaitėms "Bantam" (1987 m. gimimo ir jaunesniems) ir "Midget" (1985-96 m. gim.) – 3000 m; "Youth" (1983-84 m. gim.) – 4000 m; "Intermediate" (1981-82 m. gim.), "Young Men & Women"

(1979-80 m. gim.), vyrams ir moterims bei visų klasių senjorams ir senjorėms – 5000 m. Senjorų klasės: 30-39 m., 40-49 m., 50-59 m. ir 60 m. bei vyresnių.

Varžybų pradžia vyrams, moterims ir senjorams – 9:00 val. ryto. Registracija nuo 8:00 iki 8:45 v.r. Paauglių klasėms – pradžia 10:00 v.r., pradedant nuo "Young Men's & Women's" ir palaipsniui einant žemyn. Registruotis ne vėliau kaip 15 min. prieš kiekvieną rungtį.

Užsiregistruoti ir gauti daugiau žinių galima pas Algirdą Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, Oh 44117-2122. Tel. 216-486-0889. Faksas: 216-481-6064. Registruotis galima ir vietoje, prieš varžybų pradžią.

Varžybų vadovas, Dr. Marius Laniauskas apdovanoja Kristijoną Vaitkų, laimėjusį net keturias pirmąsias vietas 7-8 metų berniukų klasėje. Dešinėje – vyr. varžybų teisėjas Algirdas Bielskus

A. † A.

Dr. ANTANUI BUTKUI

Lietuvoje mirus, reiškiamo gilią užuojautą dukrai RŪTAI, sūnui GEDIMINUI ir visiems giminėms

JAV Lietuvių Bendruomenė
Cleveland'o apylinkės valdyba

A. † A.

VYTAUTUI MALVIČIUI

Lietuvoje, Kaune mirus, gilią užuojautą reiškiamo puseserei RŪTAI SAKIENEI ir DR. POVILUI ŠVARCUI su šeima

Jonas Petronis su šeima ir
Los Angeles Tautinių Namų valdyba

JAV LB Kultūros Tarybos SPAUDOS VAJUS

Papiginta metinė prenumerata naujiems skaitytojams:

DIRVA.....\$25.00 (vietoje \$35)
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS.....\$60.00 (vietoje \$95)
4545 W 63rd Str.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS.....\$20.00 (vietoje \$35)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

EGLUTĖ.....\$10.00 (vietoje \$15)
13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

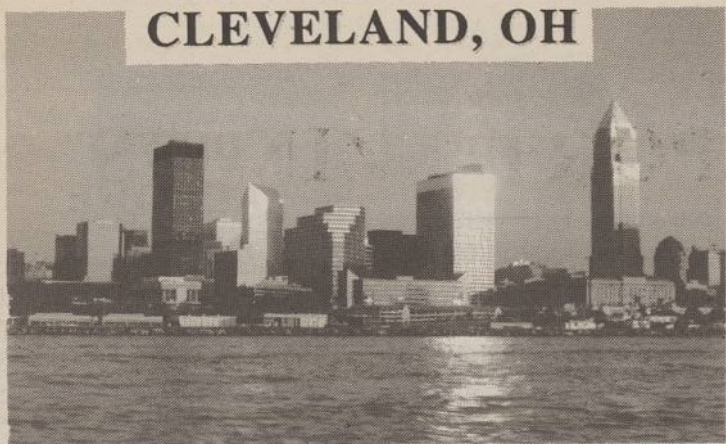
BRIDGES.....\$15.00 (vietoje \$18)
LAC, Inc. Treasurer
1927 W. Boulevard
Racine, WI. 53403

LIETUVIŲ BALSAS.....\$20.00 (vietoje \$30)
2624 W. 71st. Street,
Chicago, IL 60629

PASAULIO LIETUVIS.....\$10.00 (vietoje \$20)
6428 Ridge Rd.,
Clarendon Hills, IL 60514

LITUANUS.....\$8.00 (vietoje \$10)
6621 S. Troy Str.
Chicago, IL 60629

**PUIKI DOVANA KALĖDŲ PROGA
studentui, naujakuriui, jaunai šeimai**

RENGINIŲ KALENDORIUS

• SPALIO 25 d. – "Dainavos" stovyklos 40 metų sukakties koncertas. Koncertuoja Čikagos "Dainavos" ansamblio vyrų oktetas

• LAPKRIČIO 8 d., šeštadienį, Cleveland'o Lietuvių žuvininkų klubas (Litts Anglers Club), Lietuvių namuose, rengia loteriją-balių. Bilietus platina klubo nariai ir Lietuvių namai. Už \$30 asmeniui bus vakarienė, gėrimai, muzika, šokiai, galimybė laimėti \$1000 ir įvairias kitas sumas bei prizus

• LAPKRIČIO 9 d., sekmadienį, 12 v. – Ohio Lietuvių Gydytojų draugijos kultūrinės premijos įteikimas, metinis susirinkimas ir pietūs Lietuvių namuose

• LAPKRIČIO 9 d., sekmadienį, 4 v.p.p. – Dalios Staniškienės poezijos knygos pristatymas Dievo Motinos parapijoje

• LAPKRIČIO 15-16 d.d. Dievo Motinos parapijos salėje įvyks pirmosios lietuviškos knygos – Martyno Mažvydo "Katkizmo" sukakties minėjimas. Šventę ruošia JAV LB Cleveland, OH, apylinkės valdyba

• LAPKRIČIO 16 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis

• LAPKRIČIO 22 d., šeštadienį, Lietuvių namuose Lietuvių karių veteranų sąjungos "Ramovė" Cleveland, OH, skyriaus valdybos nariai rengia Lietuvos Kariuomenės dienos minėjimą

• LAPKRIČIO 23 d., 11:30 v. r. – prof. dr. Algio Norvilos paskaita Dievo Motinos parapijos salėje

• GRUODŽIO 6 d. 9 v. r. - 5 v.p.p. – Adventinis susikauptimas – rekolekcijos. Jas praveda kun. E. Putrimas Dievo Motinos parapijoje

• GRUODŽIO 20, 21 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje

• GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose. Rengia "Gija"

1998 metai

• SAUSIO 17 d. – loterija, skirta Lietuvių namų remontui. Pradžią – 6:30 vakaro. Pietūs, muzika, šokiai, nemokamas baras

• Kovo 29 d. – Kaziuko mugė. Rengia Cleveland'o skautija

Cleveland, OH lietuvių telkinį neseniai aplankė Šiaulių universiteto ansamblis "Saulė". V. Bacevičiaus nuotraukoje matome LB apylinkės valdybos kopimninkus – dr. Viktorą Stankų ir Adą Stungienę, sveikinančius šauniuosius muzikantus ir dainininkus

"LIETUVOS AIDAS" – Vilniuje leidžiamas patriotinės minties dienraštis geriausiai informuoja apie Lietuvą. Prenumerata oro paštu metams – \$130 pušei metų – \$ 70 JAV.

Prenumeratą priima: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. (630) 986-1613

Autorių dėmesui!

Prikyrę bei pačias geriausias rekomendacijas turintys redaktoriai parengs Jūsų pateiktos knygos rankraštį spaudai – suredaguos, surinks kompiuteriu, suras tinkamą spaustuve.

Jums reikia išversti iš anglų kalbos į lietuvių arba atvirkščiai. Nedvejokite: mes tai padarysime greitai ir kokybiškai. Kreipkitės tel. 718-348-4709

"ARMONIKOS" ansamblis

aplankys ir Cleveland, OH miestą.

Koncertas įvyks

lapkričio 9 d., sekmadienį, 6 v.p.p.

Lietuvių namuose, East 877 185 th Street,

Bilietus galite užsisakyti,

paskambinę Edmundui Čapui,

tel: 216-383-9652.

Bilietų kaina – 10 dolerių

ATTENTION ALL FRIENDS OF ST. ALOYSIUS / ST. JOSEPH PARISHES

These parishes cordially invite you to attend their Fourth Annual Reverse Raffle on Friday, October 31, 1997. This great event starts at 6:00 PM. at Casa Di Borally in Richmond Heights, Ohio. The Raffle features a Family Style Dinner and a chance to win grand prize of \$2,000.00. There will also be additional sideboards available. Come and join us for an evening of fun! But hurry – only 200 main board tickets are available.

For additional information – please contact Diedra Wilson 451-3262.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT

**639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119**

216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU

**LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI**

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

**ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363**

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

NORMLS

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

Paskutinė skiltis

Juoko strėlės

K. Balauginas

BIZNIS

Per Meksikos ir JAV valstybių sieną dviračiu važiuoja pilietis su dideliu maišu. Muitininkas klausia: "Ką turi maišę?"

– Smėlio, – atsako pilietis.

– Aha, smėlio? Parodyk!

Tikrai maiše, pasirodo, būta smėlio. Antrą kartą po mėnesio tas pats pilietis važiuoja dviračiu su dviem maišais.

– Kas tuose maišuose?" – klausia muitininkas.

– Smėlis! – atsako pilietis.

Po kelių mėnesių ir vėl ant dviračio važiuotas pilietis gabena maišą smėlio. Muitininkas šako: "Tu jau kelintas mėnuo važinėji su smėlio maišais. Aš žinau, kad čia kažkas ne taip. Sakyk atvirai, ką šmugeliuoji per sieną? Duodu žodį – nebausiu!"

– Dviračius, – atsako žmogus.

PENSININKŲ MIŠIOS

Vienos bažnyčios pastorius sumanė pagerbti visus asmenis, sulaukusius garbingo pensininkų amžiaus. Jis paskelbė bažnyčios biulete-

nyje, kad kita sekmadienį būtinai susirinktų visi pensininkai, nes bus jų pagerbimas ir jiems skirtos mišios.

Kai kitą sekmadienį prisirinko pilnutėlė bažnyčia, pastorius po pakylėjimo tarė:

– O dabar ateikite visi, kurie garbingai nešate senatvės našą, ir aš jus palaiminsiu.

Niekas nepasijudino. Ir pastorius dar kartą prabilo:

– Ateikite, nebūkite per daug kuklūs – ragino jis.

Ir dabar niekas prie jo neprisitartino. Tada, pasiūkųs zakristijoną, pašnibždėjo jam į ausį: "Eik ir pakviesk, jei jie nedrįsta".

Po gerokos valandėlės grįžta zakristijonas ir sako pastoriui į ausį: "Nežinau, kaip čia bus, bet ten vieni sal-

džiai miega, kiti – neprisitartino, o dar kiti sėdi vežimėliuose ir iš jų negali išlipti!

PASIKEITĖS SKONIS

Susitinka du bičiuliai. Ilgai nesimatę, beria savo išpučius. Vienas sako:

– Pats man gerą išpučių pirmiau buvai padaręs, bet sužinojau, kad esi vedęs.

– Tai ką, dėl to jau nebepatinku?

– Taigi, dabar man paties žmona daro geresnį išpučių!

"DIRVAI" AUKOJO:

G.Meiliūnas, New York, NY 25
K.Ripškis, Phoenix, AZ..... 20
M.Ambrozaitis Chestert., IN 20
J.Pupininkas, St. Pete B., FL 15
V.Ramūnas, Euclid, OH..... 15
P.Šapalas, Lemont, IL..... 15
V.Miklius, St Pete., FL..... 15
P.Razgaitis, Seven Hills, OH 10
R.Reskevičius, Omaha, NE 10
A.Slavinskas, New Hyd., NY 10
V.Janukaitis, Detroit, MI..... 10
M.Slabokienė, Clev., OH..... 5
P.Cicėnas, Sioux City, IA..... 5
V.Brakas, Willoughby, OH.... 5

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

VISA LOTTERY

Our office is assisting with VISA LOTTERY Application for Green Card from now until November 19, 1997 For more information call: Jayashree Bidari, J.D. – Attorney At Law (216) 892-3323

MŪSŲ SVEČIAI

Kražių klebonas A.Budrius, viešėjęs Cleveland, OH, apsilankė ir dailininko R.Laniausko studijoje V.Bacevičiaus nuotr.

**PRASIDĖJO
SPAUDOS
PLATINIMO
VAJUS!
"DIRVA"
naujiems
skaitytojams –
\$25 metams!**

HOUSE FOR SALE

Wellkept 2 bedroom bungalow, water-free basement, neatly landscaped yard. Large 2.5 car garage, Vinyl Siding, All drapes & appliances included. Great, convenient location.

\$60,000

If interested call:
486-7886

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service
481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

**Paskolos namų remontui nuo 7%
Del smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI**

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000